Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:o 15 (1683) A. 32:A ÅRG. LÖSNUMMER 30 ÖRE UPPLAGA A.

ILLUSTRERAD TIDNING
IDUN
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 13 APRIL 1919.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Skåne-målarnes vårbesök i Liljevalchs konsthall.

1. Herman Österlund: Solbadande flickor. 2. Jonas Åkesson: Porträtt av fröken Milli Berlin. 3. Joh. Johansson: Porträtt av författaren Anders Österling.

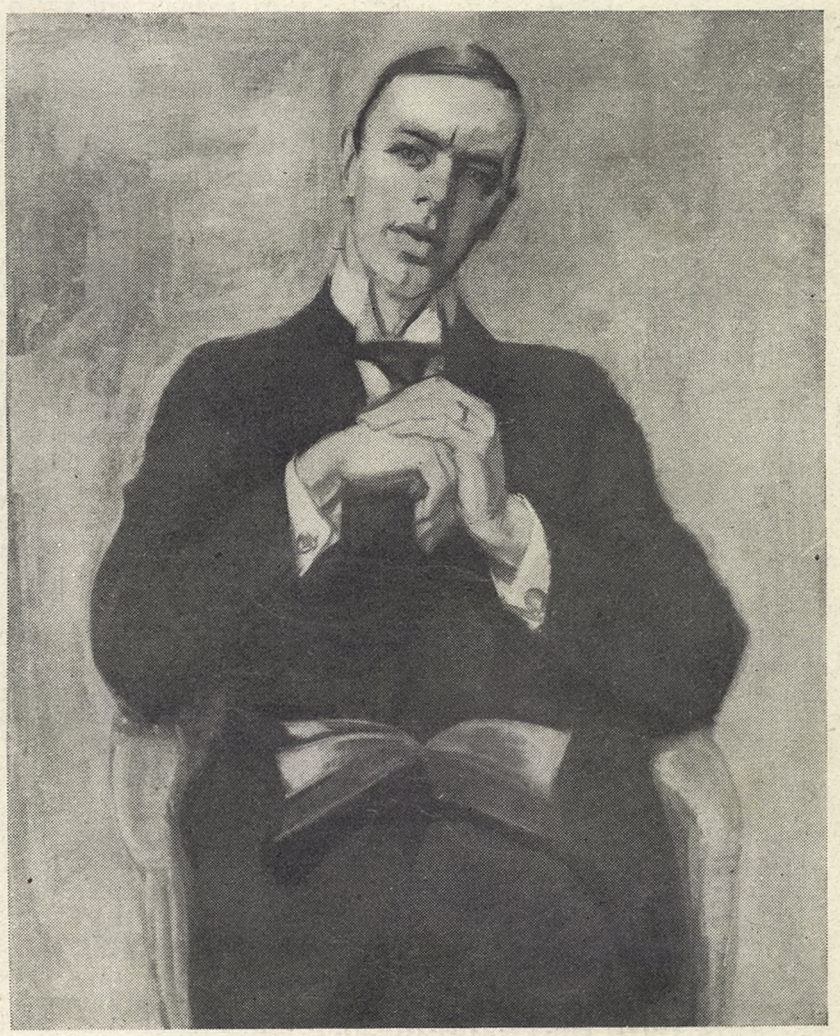

Blodsband. Av Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.

"JA, MINA KÄRA SMÅ VÄNNER", slöt tant Henriette sitt välmenande, gammaldags sirliga tal, "det har varmt glatt syster Hermine och mig att se er hos oss. Vi minnas ju så väl era kära, saliga föräldrar. Dig, min gosse," vände hon sig till den fyrtioårige kandidaten Ejnar Bodell, "ha vi inte haft nöjet se vid vårt bord på många år, men glömd har du inte blivit, ty Dagmar talar så ömt om sin ende bror. Ja, skål, barn!"

Dagmar var över de femtio och kunde passerat för sextio. Liten, skinntorr och mager, maläten och ful med sliten helgdagsklänning, satt hon vid de snälla, förmögna gamla tanternas utsökta middagsbord. Just nu stodo hennes ögon fulla av tårar. Hon mindes sin korta, lyckliga barndom, föräldrarnas bråddöd under en järnvägsresa, lille bror, som klamrat sig fast vid henne. Han var fem, hon sexton år. Det blev henne genast klart att hon måste vara i mors ställe för honom. Och när hon tagit sin lärarinneexamen och fått plats, gav hon Ejnar ett litet tryggt hem. De hade också ett mindre kapital att lita till.

Nu reser Ejnar sig för att tacka för mat. Hans långa hästansikte med de runda, nötbruna ögonen är upphettat av stark föda och rikligt med vin. Håret, vågigt och mjukt, stryker han med en kort, nervös gest tillbaka mot hjässan. Läpparna slutas och öppnas som tuggade han sönder allt för hårdsmälta fraser. Men så med ens kastar han huvudet tillbaka, så att det knakar i halskragen och börjar:

"Det är väl meningen, att Dagmar och jag skulle tacka allra mjukast för att vi fått äta oss mätta vid ett dignande middagsbord, och ni väntar förstås, att jag skall säga något vackert om er släktkärlek, ni är visst sysslingar till mamma, och att jag skall känna mig rörd över er vänlighet att plocka fram litet grejor ur ert överfyllda skafferi..."

"Men Ejnar!"

"Det kan bli din tur sedan, Dagmar. Nu är det min. Jag är inte drucken, något man annars brukar sammanställa med ärlighet. Jag vill bara sjunga ut. Här sitter ni, gamla olärda nuckor dag ut och dag in och ruvar över ärvda njutningsmedel. Ni gitter inte läsa om det nya, som händer och sker; det kunde skada er matsmältning. Ni småskvallrar vid kaffet, sover middag, blir dästa och tröga och pjollriga av vällevnad..."

"Ejnar sluta då!"

"Ja, vet du, min gosse, det här behöver vi inte höra på!"

"Nej, sannerligen i vårt eget hus."

"Silentium, till dess jag kommer till punkt! Jag har med möda och under tvivel på Gud och hela världen erövrat en aktningsvärd bildningsgrad, men ingen, ingen ger mig en fast och säker ställning. Man underskattar mig beständigt och skränar emot mig, därför att jag inte går med flocken. Jag, som dock har något att ge mänskligheten, har svältfötts i decennier. Och så, när de gamla, som ha en överfettad välmåga droppa litet av den på en sådan som mig, skall man tacka ödmjukt. Det gör jag inte. Jag säger i stället: ni ha mycket ogjort än av humanitetsplikt."

Han tömmer sitt glas i botten.

De tre stirra häpna.

Tanterna se ut som om de fruktade domedagsbasunens skräcklåt i deras fredliga hem. De fatta ej, hur någon till den grad kan förgå sig.

Dagmar har rest sig, står som ett tunt och förtvivlat utropstecken.

"Ja," fortsätter Ejnar, "nu är det bäst, jag abdikerar, för ni lär inte vilja konversera mig längre. Det kan också hända, att jag varit för feg att låta er höra sanningen, om jag inte fått plats — s k a f f a t mig. Jag reser i kväll."

"Men du har inte sagt ett ord om det till mig, Ejnar."

"Du fick ju veta det tidsnog."

Dagmar glömmer med ens den obehagliga scenen nyss. Dess pinsamma intryck förflyktigar för en stilla, tacksam glädje över att brodern äntligen skall taga fatt igen.

I skolan betraktade både hon och andra honom som ett snille, och han blev student vid den ålder, då de flesta andra bli gymnasister. Det var icke en levnadsbana som bjöd sig för honom. Han dugde till allt, prövade allt.

Men varje gång desillusionen kom och med den penningbrist måste Dagmar träda emellan. Kapitalet var slut för länge sedan. Hennes ungdoms energi hade han knäckt, och om hon ägt drömmar, hade lillebror ruskat henne smärtsamt vaken.

Tanterna sitta och darra som tunga, fyllriga droppar. Man tänker sig, att de skola kunna dallra så i det oändliga, om de inte få en stöt, och det få de inte, ty Ejnar har bugat, smällt igen dörren och gått.

"Brasan är tänd i förmaket och kaffet inne," niger trotjänarinnan Tilda i dörren.

Då trilla dropparna långsamt från matbordets kant.

Dagmar följer efter.

Hon skjuter pallar under lättjefullt lyfta fötter, sätter kuddar bakom två bekväma ryggar. Serverar kaffe med fyra bitar socker i tant Hermines kopp och fem i tant Henriettes.

Hon bekommer ett snålt tack.

Så säger tant Henriette ur sitt hjärtas djup:

"Att vi kunde tåla det!"

Och tant Hermine:

"Jag fattar inte, hur man kan vara så horribelt taktlös."

"Det har varit — det är så synd om honom", försvarar Dagmar stilla.

"Om honom, nej vet du vad!"

"Du tror kanske inte folk vet, hur d u haft det alla dessa år för hans skull."

"Jag håller så innerligt av honom."

"Ja, kuriöst nog", snäser tant Hermine och sörplar kaffe på bit.

"Han är allt jag har i världen."

"Lilla du! Om du inte varit så svag för Ejnar, hade du kanske nu suttit som en välbergad hustru."

Dagmar svarar inte. Kaffeskeden klirrar mot koppen. Hon sätter den tillbaka på brickan. Och tystnaden faller en sekund. Så säger fröken Hermine: "Hm" och fröken Henriette: "Hm, hm".

Dagmars tankar kretsa omkring Ejnar. Hon måste söka upp honom, säga riktigt adjö. Det blir kanske ett år han är borta. Det har hänt förr.

Och hon reser sig.

"Tanterna förlåter kanske..."

"Du är ohjälplig. Skall du nu springa efter honom?"

"Och det sker nog i n t e, för att förmå honom att be o s s om förlåtelse", tant Hermine pustade ut förolämpningen i små andedräktsskyar.

"Jo, jag skall övertyga honom om, att han burit sig illa åt", lovar Dagmar.

Hon niger både en och två gånger med stympad och vissnad grace, vars blomstring ingen observerat.

Ut på den mörka gatan kommer hon och går brådskande fort som alla ensamma, alla skygga. Det är möjligt, att Ejnar behöver hjälp med pack-

Palmsöndag.

PÅ MER ÄN ALNSTJOCK IS VI GINGO.
Men andra strandens alla villor glödde,
av västersolens pilar stuckna uti brand
för första gången sedan länge, länge.
Och alarna längs gula säven
sitt risigt gråa vinterarmod hade
i skrud av silkesflor förbytt,
så mjukt och varmt i violett och purpur.
Snöns tunna skare krasar under våra steg,
men aftonvinden bär ett annat budskap,
ett högt, ett härligt siande.

Med höjda huvuden vi låta in det strömma
i allt vårt väsen. Själva åldrade,
vi känna, huru vår och vinter smälta samman,
hur allting glider in uti sitt n ä s t a
och hur det självt har rot i sitt förflutna.
Om alltings oförgänglighet oss viskar vinden,
om efter sömn ett vaknande, om efter döden livet,
som sedan går att uti döden sova
och därpå vakna upp igen — en ständig kretsgång
tills slutet av spiralen allting hunnit,
där pilgrimsstaven vi få lägga neder,
och där de höga orden flamma:
DET ÄR FULLKOMNAT!

Liksom ett marmorgolv sig isens yta breder
omkring oss ut i ödslig väldighet.
— Skall någonsin väl våren
få makt med denna tunga boja,
som köld och mörker danat och som stäcker
det böljeslag, som ville fritt pulsera? —
Det drar ett missmod genom våra hjärtan,
och våra blickar fara irrande
ut över pansarhårda vida vita ytan.

Då nås av toner våra öron;
vi träffas av en saligt ljuv förtrollning,
och ej blott vi, men all naturn omkring oss
stå andlöst tysta att till dessa toner lyssna,
som strömma ut i aftonrodnadsglansen.
En trast det är, som, vårens första härold,
i sång ger luft åt vad som aftonvinden
med sina viskningar oss redan siat:
T i l l p å s k a s t u n d a r d e t, u p p s t å n d e l s e n
ä r n ä r a: SURSUM, SURSUM CORDA!

ELLEN KRONBERG.

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Riks 1646. Allm. 9803. Red. Högman: kl. 11—1. Riks 8660. Allm. 402.
Expeditionen: kl. 9—5. Riks. 1646. Allm. 6147. Annonskont.: kl. 9—5. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:		Idun B, praktuppl. med julnummer:	
Helt år	Kr. 14:—	Helt år	Kr. 18:—
Halvt år	» 7:25	Halvt år	» 9:25
Kvartal	» 3:75	Kvartal	» 4:75
4:de kvartalet	» 4:50	Månad	» 1:75

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text. 45 öre å textsida. 20 % förhöjning för särskilt begärd plats.
Utländska annonser: å textsida, 20 % förh. för särsk. begärd plats. å textsida, 20 % förh.

ning, det är mest böcker, han har att lägga ned.

Hon skyndar allt ivrigare framåt, uppför hans trappa, in i hans rum, som står olåst från tamburen. Han eller rättare hon, har hyrt rummet av en hantverkarefamilj.

På bordet ett förseglat brev till henne.

Ångesten gör henne torr i svalget, och hon känner det som om golvet vore en mjuk, gungande massa, väggarna gå runt omkring henne med kartor och fotografier.

"Herre Gud! Herre Gud", mumlar hon och vågar ej ens tänka vidare. Om hon anat detta, och det hade hon väl i sina mest förtvivlade stunder. Han kunde icke hålla ut. — Men då kunde hon det icke heller. Lillebror var hennes liv. Kärleken hon sög näring av, kärlekens lidande och kärlekens slitna, förblekta fröjd, hon ägde för sig ensam. Fattigdom och försakelse, det var mångas egendom.

Och hennes skälvande händer bryta brevet:

Kära Dagmar.

Jag hinner inte taga adjö av dig — du är ju förresten hos nuckorna — och jag reser klockan sju i kväll. Min adress får du framdeles. Skulle jag behöva ett eller annat, skall jag naturligtvis underrätta dig. Det ser ut som om det skulle klarna på allvar den här gången, och då vill jag vara i fred, till dess jag kan överblicka situationen.

Din tillgivne broder
Ejnar."

Dagmar står en sekund orörlig. Så trycker hon brevet hårt emot bröstet, lyfter det sedan mot sin mun och kysser det lidelsefullt.

Å Gud ske lov! Gud ske lov! Han både ville och kunde leva! Då hade hon också mod att fortsätta. Först finge hon göra upp för rummet.

Några besparingar hade hon icke längre, men en sidenklänning, som kunde pantsättas, och guldkorset hon fick, när hon konfirmerades.

Jaså, nu var lillebror stora karlen! Hon glömmer, att just det uttrycket har hon nött flitigt.

Liten och torr och förlöjligad av de flesta, som äga löjet i behåll inom sig, fladdrar hon på nytt gatan fram. Hon är lycklig och ljus i sinnet. Hennes modershjärta utstrålar värme, och den lilla parveln, som står och gråter i en port, får en blank tioöring.

"Är du ensam, din lille stackare."

Hon klappar honom på huvudet som hon brukat göra med lillebror, och hennes små vänliga ögon tindra.

Som alltid tar hon godnatt av Ejnars porträtt, alla hon har, och fåvitskt längtande viskar hon:

"Kom snart igen."

Kammaren är torftig och kall. Söcken väntar henne, grå och svulten. Ålderdomen närmar sig krokig, fattig, tröstlös. Men hon är ingen. Hon är bara stora syster Dagmar, som lever livet för en annan, och som glömt, att också hon ägde rätt till lyckans gröna skogar.

En ungturkisk kärleksroman.

Eira Hellberg: En haremsflickas brev. P. A. Norstedt & Söner.

EIRA HELLBERG HAR ANSETT NÖDIGT att förse sin bok med ett företal — ett företal som tycks avse att strax avvisa läsare som komma med spända förväntningar om odalisk-romantik och pikanta haremsinteriörer. "Här kommer endast Gülesa, ungturkinnan sådan som hon vuxit upp under revolutionens inflytande: arm, naiv och oviss. Haremsflickan som söker inreda sitt nya hem, medan hon ännu står på tröskeln till sitt gamla."

Det är i själva verket en ganska missvisande introduktion. Man kan läsa "En haremsflickas brev" med varmt — ja ställvis glödande intresse utan att äga ringaste insikt om den turkiska revolutionen eller entusiasm för dess idéer. Det är inte den som är det centrala i boken, lika lite som de flyktiga eldsken från världskriget, som här och där slå in över sidorna som genom en tillfälligtvis uppryckt dörr.

Turkinnan Gülesa-Ylayali slutar i ett harem, som hon började i ett harem. Och har läsaren ett ögonblick låtit förleda sig att tro, att de populärvetenskapliga sagoaftnar och möbel-reformer som hon ger sig i lag med, svarat mot hennes innersta behov, så rämnar denna illusion fullständigt. I sista kapitlet får rent av gamle Abdul Hamid ett tveksamt och vemodigt erkännande: "Var han icke den siste orientalen på landets tron? Han fruktade järnvägen och telegrafen, industrien och skolorna. Han lärde att Östern måste vara Östern eller Östern blir besegrad och förfaller".

Det är hela tiden Gülesa-Ylayali som talar.

Och det är den orientaliskt lidelsefulla paschadotterns kärlek till den blonde tysken Vogt bey som utgöra ränningen i den dunkelglödande väven. Men som i en gammal turkisk matta slingra sig andra motiv in i grundmönstret — erotiska sägner och anekdoter, dem Gülesa berättar för sitt hjärtas Effendi. — Tyvärr stänker här och där ett banalt journalistord ("sensationslysten", "skrävlig", äro ett par exempel) som en ful bläckplump på mattan...

Men i stort sett måste man erkänna, att författarinnan håller stilen berömvärt. Hon faller inte ur det dämpade tonfallet av skönhetsdrucken kontemplation och undertryckt lidelse. Hon finner liknelser och uttryck, som verka fullt orientaliska i sin åskådlighet och fina naivitet. "Såsom en hand stryker ut rynkorna från en panna, stryker böneutroparens Allah il Allah de stora härarna, de njutande människorna från krigs- och fredsbestyr ned på knä med ansiktet mot Mekka." Eller detta: "kaffet och cigarretterna buros in, och en stunds rofylld tystnad kom. Du känner icke vår tystnad, Effendi. Den besvärar dig. Och vi — vi tala mest med varandra, då vi tigande förnimma varandras väsen."

Gülesa-Ylayali återkommer ständigt i sina brev till den oerhörda, oöverstigliga rangskillnaden mellan man och kvinna. Hon lär känna den redan som barn, då hon i allt får stå tillbaka för sin bror. Hon berättar om hur det gick med drottning Vasti, som vägrade hörsamma sin herres kallelse vid ett gästabud... Om sin romanhjältinna, som kämpade för att få gå bredvid sin man på gatan och som en jämlike äta vid hans bord. Om den blida anatoliskan Nakje Hanoum, som inte vet vem som är fadern till det barn hon bär under sitt hjärta: ty hon har aldrig vågat säga nej åt en man...

Men Gülesa är ingalunda främmande för vilken vällust som bor i underkastelsen, ja agan. I ett par kapitel rör hon med en hand, som skälver till vid en av den orientaliska kvinnans djupaste erotiska instinkter: den som ligger uttryckt i ordstävet: min man har upphört att älska mig, han slår mig inte längre. — Och efter att ha skildrat en av dessa "brudar med två ansikten" slutar hon sitt brev till Vogt bey med orden: "Dina händer äro starka, du har ett sving på armen, då du fattar en tändsticka och för den till cigarretten. — Vet du om, Effendi, att vi hata ditt folk!"

Och dock har den gamla slavinnan Schêmsâ måhända rätt, när hon talar om hur mannen alltid måste längta tillbaka till kvinnoskötet, ur vilket han kommit, och hur kvinnan bakom all sin svaghet blir den starkare: "Till och med då vi hänge oss som mest, taga vi mest ifrån dem. — Tror du icke, Hanoum, att längst inne i förhållandet mellan man och kvinna bor en ande med ett kvinnligt ansikte som ständigt ler."

— Eira Hellberg antyder i företalet till sin bok, att den är en verklighetstrogen skildring. Det är en sak som undandrar sig anmälarens kontroll. Men säkert är, att den är en konstnärlig skildring, som når sitt syfte: att illudera en orientalisk verklighet. Den har fläktar av den orientens förnäma ro och visdom, den loja, soldränkta skönhet, till vilken det väl bor en dunkel hemlängtan hos de flesta av oss jäktande västerlänningar. Även om det inte är oss förunnat att finna sådana tonfall för den som en av dess egna i "Sången om mullen och vindarna":

> Bär till ditt land mig, Ostan!
> Solens, morgonens, min egen
> bygd, ur vilkens gula töcken,
> släktet stigit med sin sägen,
> ljuv av Eden, het av öken.

Mötet mellan orient och occident har en gång inspirerat en svensk diktare till ett av de utsöktaste verk vår vitterhet äger: Endymion. I denna Heidenstams ungdomsroman är västern företrädd av en amerikanska, östern av en arabhövding. Kontrasten mellan två världsåskådningar, himmelsvitt skilda framför allt i vad som angår förhållandet mellan könen, är det ledmotiv som med dödsdomen över orientalen utmynnar i en symbolisk dissonans...

I "En haremsflickas brev" är det Gülesas egen turkiska natur, som avgår med segern över hennes importerade bildnings- och emancipationssträvanden. Hela konflikten utkämpas inom henne själv. Men här som i "Endymion" är det någonting annat än det individuella som mest tjusar och fängslar oss. Det är själva miljön, det är sägner och syner, pusten av orientens stillsamma, värdiga och dock så glödande skönhetsliv.

Om "En haremsflickas brev" icke som "Endymion" är ett helgjutet mästerverk, så har den dock partier av egen charme och doft. Brevet från Mustafa, där han underrättar föräldrarna om broderns död på slagfältet, närmar sig i enkel religiös storhet det klassiska.

En hel del gott folk kommer förmodligen att finna några av Gülesas anekdoter och bekännelser alltför vågade. Visst är att boken utgör ett värdefullt tillskott till vår skäligen fattiga erotiska litteratur.

ARTUR MÖLLER.

Konstfliten Förening för hemslöjd och Konsthandtverk.
Försäljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Göteborg.

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

Vår mest beresta kvinnliga journalist.

MISS JESSIE ACKERMANN, SOM FÖR NÅGRA år sedan gästade Stockholm och vilkens enda fasta punkt i världsrymden var en koffert i Filadelfia, där hon hyste sin samling madonnaframställningar, torde vara världens mest beresta kvinnliga journalist. Det kanske vore för mycket sagt att vilja påstå att fröken Eira Hellberg kommer som god andra efter henne, men för Sveriges del torde ingen kvinnlig journalist i vittberesthet kunna tävla med henne. Signaturen Jaya har numera försvunnit ur dagspressen och vi ha i stället fått en debuterande författarinna, som skriver om sina senaste landerövringar på psykologisk mark, en bok om ungturkinnorna, som under titeln "En haremsflickas brev" i dagarna utkommit hos Norstedt.

Dagsjournalistiken har fröken Hellberg alltså definitivt lämnat. Vid ett sammanträffande med Idun ger hon sina skäl för detta tillbakaträdande. — Den är till en tid en god skola för pennan, säger hon, för människostudium och allmän kunskap. Men dess art och väsen tilltalar mig ej. Den är för ytlig, brådskande och sensationell. Och mången gång — för grönköpingsaktig.

Så länge jag reste i direkt journalistiska uppdrag, voro resorna aldrig något nöje. Jag avskydde sensationsjakten. Men sedan, då jag fritt fick välja mina korrespondensämnen, blev det annorlunda. Jag tyckte om att stillsamt gå och iakttaga. I krigsländerna fängslades jag av det psykologiska; alla strömningar ur dolda själsschakt, som plötsligt sprungo i dagen. Och mångdubbelt fängslande var det att se dem hos så många olika folkslag, nationer och raser.

Jag kommer ihåg en episod från en av mina färder. Det var då jag följde Mackensens armé i Serbien. En dag red jag efter en avdelning soldater. Då de passerade förbi en bondstuga vid vägen var det en av dem, som med gevärskolven gav dörren ett ordentligt slag. Jag stannade och avvaktade. Icke en enda soldat av dem, som följde efter, kunde låta bli att slå till på samma sätt som den förste. Till slut fanns det ingenting annat än ruiner kvar av vad som varit stugan.

Då de sedan rastade, red jag fram till en soldat — det var en ung pojke från ett bildat hem och sade: — Varför gjorde ni det? Han såg

1. Fröken Eira Hellberg. 2. Plantagearbete på Jamaica. 3. Ett park-paradis i Kingstone på Jamaica. 4. Kungspalmallé på Panamanäset. 5. Ett trolskt Jamaicasceneri.

alldeles förskräckt på mig, men jag lugnade honom. Jag skall inte rapportera er, men säg mig bara varför ni gjorde det, det intresserar mig att veta. Han sänkte huvudet och svarade: — Alla de andra gjorde det.

Mass-suggestion, naturligtvis. Men det måste bli så. En österrikisk officer har berättat mig hur han satt på en trappa i en stad någonstans på Balkan — det kan göra detsamma vilken — och grät över att hans soldater kunde bära sig åt som de gjorde. Samma soldater, som han sett lugna, lydiga, väl disciplinerade. Det var en av dessa famösa tjugufyratimmars tillåtelse för soldaterna att göra vad de vilja. Franctirörer hade påträffats i orten, och nu skulle de "straffas". Men på samma gång som han var uppfylld av vild sorg och vämjelse över att människor kunna

skapsband, och jag har svultit med tyskarna, sett de tyska kvinnornas heroism, och männens trotsiga mod. Grymheterna? Jag tror, att män äro män i alla arméer och att alla fåren äro gråda skiga, vare sig de bära engelsk, fransk eller tysk uniform. Men jag har sett så mycket av kriget, dess fasa, våld, orätt, stilla lidande, att det sitter mig ända uppe i halsen och för en lång tid framåt vill jag vända mig bort från krigsårens intryck, vila ut från dem.

— Och vad skall ni då göra?

— Jag håller på med att skriva en roman, som skall komma ut i höst. Det är en utvecklingshistoria med stockholmsk miljö, och den skall heta "Det nakna trädet".

— Skulle ni inte vilja tala litet mera om era resor. Ni har ju varit i Nordafrika, Amerika, i

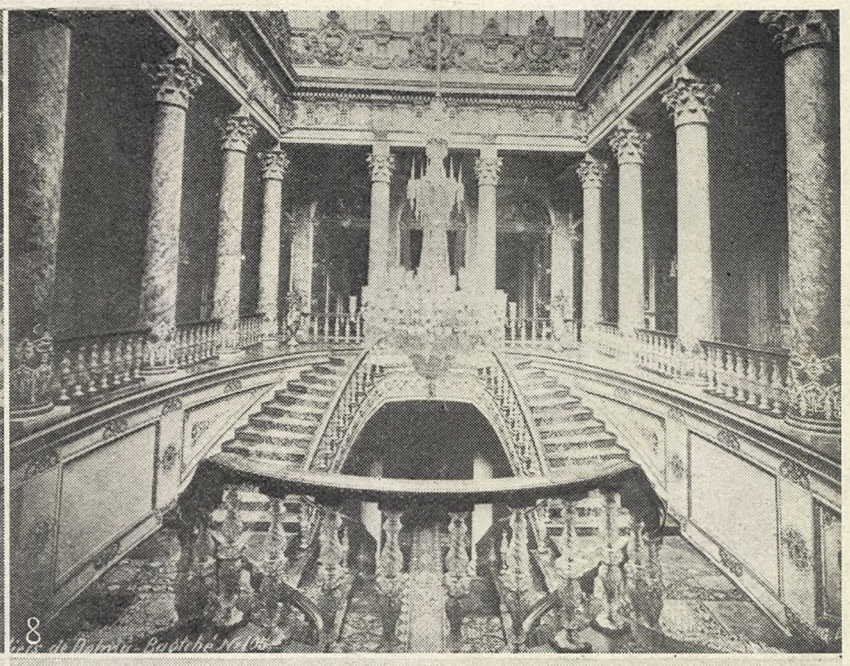

fara fram som hans soldater, var han färdig att dragas med i virveln själv.

— Om jag efter allt ha hört detta kan vara vad man kallar tyskvänlig? Varken ja eller nej. Därför att jag absolut inte kan försvära mig till något krigsparti. Jag är knuten vid England med många varma vän-

England, Tyskland, Österrike, på Balkan som krigskorrespondent och i Turkiet. Är det Turkiet, som ni funnit mest intressant?

— Nej, Amerika är jag mest imponerad av. Jag tror man måste ha sett det för att kunna bedöma Europa. Jag stannade endast fyra månader där, men hann i alla fall

6. Sofia-moskén i Konstantinopel. 7. Det inre av Sofia-moskén. 8. Trappuppgången i sultanens palats. 9. Huvudgatan i Havanna, Cuba.

10. Residenset i Havanna, där fröken Hellberg var inbjuden till en av presidentens mottagningar. 11. Bondfolk på Jamaica.

med en resa till Panamakanalen. Men jag hade medfört så utmärkta introduktioner, att jag kom mitt in i centrum. En förutvarande svensk minister i Washington, som var mycket populär där och intim vän med Roosevelt, introducerade mig. Ett av hans brev tog mig till Mr. Melville Stone, chefen för den stora pressbyrån Associated Press, en mäktig man i U. S. A. Genom honom kom jag till Edison, Tesla, Carnegie, Eva Booth och Taft. Men Roosevelt stod för mig som inkarnationen av U. S. A. Den dag jag tillbragte i hans hem,

står för mig som ett av mina intressantaste reseminnen. Det är för resten lustigt när tanken glider till de krönta huvud jag på nära håll fått se — så stora och många olikheter. Carmen Sylva och hennes gemål dyka alltid upp bredvid Roosevelts bild. Två av de allra största motsättningar!

— Och vi som trodde, att vi skulle få höra om ljuva haremsflickor, som kastat slöjan och emanciperat sig från mannen.

— Men det har jag redan skrivit om i Idun och i min bok, säger fröken Hellberg.

12. Gatubild från Bukarest. 13. Rumäniens kungafamilj i nationaldräkt. 14. Vy av Ysküb i Macedonien. 15. Hur man gör affärer i Konstantinopel. 16. Galiziska flyktingar i Bulgarien. 17. Fröken Hellberg i sitt tält i Anatolien.

Frihet.

Jag yppar ej och delar ej med andra
min högsta glädje och min tyngsta
smärta.
Ty ingen lodar djupen i ett hjärta,
att rosa det fördolda eller klandra.

Men ändock dömas vägarna, vi vandra,
och målas våra ord i alltför bjärta
och falska färger, eller tanklöst svärta
och döma efter skenet vi varandra.

Men låt mig välja fritt min egen bana,
om ock den skiljer sig från allfarvägen
och sök ej hejda eller styra färden.

Låt vem som vill fritt veckla ut sin fana
och jag den fana, som är blott min egen
— och fråga ej om skälet att jag bär
den.

BENGT HILLMAN.

I Sönderjylland.

Några intryck från ett bidande gränsland.

NU EFTERÅT ÄR DET SOM DET OFATTligaste av allt, som den underbaraste dröm. —

Och dock var det den påtagligaste verklighet, den renaste sanning. —

Längtan att se jorden därnere, lära känna folket med vars tunga öde jag lidit, drev mig ditned.

Och det lyckades.

Jag slapp över gränsen — och tillbaks igen — utan arrestering, och utan att ett skott föll.

*

Jag kommer med dagsnälltåget från Köpenhamn och stiger av vid Vejens station i Jylland. Platsen är känd i hela Norden. En bit härifrån ligger Askov.

På tåget har jag stått vid fönstret och sett mot söder, och vid Andst har man pekat och visat mig: här kan man se det, därnere ligger det. I det milda grå diset har jag sett bokskogarnas kammar och jorden därnere höja och sänka sig i långsträckta drag. — Sönderjylland! —

*

En gammal man går och breder ut grus på landsvägen. Go' aften hälsar jag, så kjöbenhavnskt, jag kan det, och "gavten" svarar han på äkta jydsk. Jag frågar efter väg till Askov, och han pekar mot väster, där en kyrkspira höjer sig. Där ligger det.

Skymningen faller sakta, och kvällens frid vilar över nejden. Klockan i Askovs kyrka — som lika alla kyrkklockor i Danmark ringer varje solnedgång — faller in med sina dova och högtidliga slag. De tona ut och dö hän i skymningen. Så faller tystnaden ännu mera blid och stilla än förut. — Hur underligt att veta att ett litet stycke endast från detta stilla land ligger ett annat. Sårigt, märkt av våld, dränkt i krigets tårar...

*

Tack vare Valdemar Rördam är jag väntad på Askov, och om en stund sitter jag i ett av dessa lugna, genomfina hem, som man endast finner i Danmark. När jag säger fina, så menar jag ingenting som har med dyrbara möbler och dito konstsaker att skaffa. Jag menar något helt annat. — Ett danskt hem är som intet annat hem i Norden. Vad det nu är som gjort det — för danskarna har hemmet blivit det, som det aldrig blivit för oss andra nordbor. Ett danskt hem kan så ofta vara enklare än det motsvarande svenska, men en obeskrivlig trevnad, ro, finhet och godhet bor innanför dess väggar, kommer en till mötes och sänker sig över ens trötta själ som den ljuvligaste frid.

I det hem, där jag har lyckan att vara gäst, finner jag gamla vänner till Sverige och allt svenskt. Svenska böcker och tidningar ligga på bordet. Vid kvällslampan tala vi om Nordens framtid. Och så äro vi där med en gång: i Sönderjylland. Hur ska jag komma dit? —

Kongeå flyter knappt en timmes väg från Askov. Ner till den kan jag alltid gå, men komma över är värre. Och över vill jag.

Mitt värdfolk har inte varit på andra sidan gränsen sen 1914. Under kriget ha de tyska vaktposterna, som stått på hundra meters avstånd från varandra, inte släppt någon som helst över. Nu står det visserligen inga vakter, mera, men det går patruller, och när de gå vet man aldrig. Visserligen säges det, att soldaterna i hög grad låta muta sig, men man berättar också om arresteringar, skott o. d. — Som svensk har jag ju pass till Danmark, men rakt inte något till Tyskland — och ännu hör ju landet därnere dit. Svårigheten att få pass till Tyskland är ännu så stor, att jag inte försökt mig på det. Skall jag över får det bli på samma sätt som sönderjyder och danskar göra varje natt — trots allt. Det måste ske i mörkret — i smyg.

*

Men efter jul har det kommit många sönderjyder till Askov. Unga män som varit med i kriget. En av dem ha vi låtit kalla. Kan någon föra mig över, så kan han. Han har sitt hem ett par kilometer söder om ån, och han har reda på alla möjligheter, som kunna finnas för att komma över. Han är en lång, ljus och kraftig yngling på tjugotvå år. Nittonårig kom han ut i kriget, och i november förra året först kom han hem igen.

Sönderjyderne ha under dessa tryckets år älskat att giva sina barn danska hjältenamn. Den unge mannen bär ett av de största. Han heter Niels Ebbesen.

Niels Ebbesen ser inte ut att vara rädd, men av allt vad han säger, förstår jag, att han är ytterst obenägen att följa mig. Saken är nämligen den, att ännu fortsättes utskrivningarna därnere för att samla härен mot polacker och bolsjeviker. Och som man nog förstår äro sönderjyderna nu föga benägna för den saken. På sista tiden ha unga män gått över Kongeå in i Danmark.

Det ser alltså icke ut, som skulle jag med Niels Ebbesens hjälp komma över gränsen. Jag resignerar och tänker nöja mig med att gå ned och se den.

Då kommer det på hemliga vägar samma dag ett bud där nerifrån. En släkting har kommit från Köpenhamn. Nu måste Ebbesen hem. Vill jag följa med, så går det för sig. I kväll ska vi gå.

*

Jag följer en liten väg som bär rakt åt söder. Den för till Skibelund skog. Skibelund är säkert en av de märkligaste skogar i världen. Inte för trädens skull — jorden där har förr varit hed och det är helst fur och gran, hedens trädslag som där växer men för de många minnesstenarnas skull, som stå där. Här ha nämligen sönderjyderne rest de minnesmärken över sina store män, som de icke fått tillåtelse till att resa i eget land. Och här ha de troget samlats till sina stora möten år efter år. Därnere hos sig själva fingo de ju varken tala eller sjunga på det språk, som var deras, och som de älskade.

Skogen ligger på en sluttning åt söder, och från dess högsta punkt ser man långt ned i det förlorade men nu snart återvunna landet.

Runt om i skogen kan den som förstår det läsa Sönderjyllands historia. Här stå nämligen stenarna — väl en tjugo stycken eller flera — resta över män och kvinnor, vilkas namn äro oförgätliga för varje sönderjyde.

Jag stannar vid en av stenarna:

Hans A. Krüger
De danske Sönderjyders Tillidsmand og kaarne Talsmand.

Och på andra sidan:

"De Herrer glemmer, at der er et dansk og et dansksindet Sönderjylland."

En av stenarna — den så kallade Magnusstenen — är ett konstverk av hög rang. Den är huggen av konstnären Niels Skovgaard och rest till minne av Magnus den godes seger över venderna på Lyrskovhede år 1043. Magnus den gode var son av Norges Olaf den helige och styrde både Danmark och Norge en kort och blodig tid. Stenen föreställer kung Magnus i spetsen för sin fylking svängande sin stridsyxa mot fienden. På baksidan av stenen läser man:

Magnus, Tvende Rigers Pryd,
Unde Gud din Kongesjæl
At se Nordens Grænsepæl
Atter rykket frem mod Syd.

I Skibelund ligger en av de många skolor, som på dansk sida grundats för sönderjydsk ungdom. Den upprättades redan 1874 och var ursprungligen en folkskola, men då tyskarna 1884 förbjödo sönderjydska föräldrar att sända sina barn över gränsen under skolåldern, omdanades den till en s. k. efterskola. Skolan undervisar varje sommar en flock unga flickor och varje vinter en stor mängd gossar och unga män. Här få sönderjydska ungdomar inhämta något av det de ej fått lära sig i barnaåren. Särskilt danska och historia är det man lägger an på att lära dem.

Jag har bud och hälsningar att överbringa på skolan och där skall jag invänta Niels Ebbesen.

*

På Askov, som dock ligger så nära, lever det fria Danmarks fria ande. Över Skibelund svävar Sönderjyllands stolta och bundna själ. Som ett mäktigt vinddrag sveper den mig här till mötes. — Skolan har i år ett åttiotal elever, och plötsligt står jag i en flock av unga män, varav några nyss kommit hem från kriget. Allvar och beslutsamhet, sådan jag aldrig förr sett, står präglad i deras unga ansikten. Dämpad glädje lyser fram, då jag hälsar dem. — — En ung lärare — också han nyss hemkommen — kommer in. Han visar en mängd fotografier, tagna från västfronten under krigets fyra år.

Vi sitta kring ett bord och krigets förfärliga syner rullas upp. Här vid Sönderjyllands gräns kommer man ej förbi kriget. På allt har det här satt sitt blodiga märke. Och här hör jag för första gången namnet, som skall följa mig hela tiden därnere — namnet på en av dessa arma, förödda platser, där hus, gårdar, träd och allt är jämnat med jorden, och jorden själv förvandlad till en oigenkännlig massa, fylld med taggtråd och granater. La Bassée, det arma förfärliga La Bassée! — Där vila många sönderjyder.

*

Men vi söka att glömma kriget. Här nere är man särskilt gripen av Finlands öde, och jag berättar om stämningen i Sverige i våras. Så glider samtalet över på annat. På Sverige och på svensk litteratur.

Överallt var jag kommit i Danmark har jag stött på ett namn: Selma Lagerlöf. Till min förundran har jag förstått att hon är läst och älskad här på ett helt annat sätt än hemma i Sverige.

— Det finns ingen av våra egna, som vi läsa på det sättet, säger man.

Man frågar ut mig om henne själv och hennes nya bok, och jag berättar vad jag vet och solar mig i glansen av detta stora namn.

Ännu ett svenskt namn nämner man med vördnad och tacksamhet här — och ännu mer på andra sidan Kongeå. Det är Ellen Keys.

— Hon var den första som i Sverige talade för vår sak. —

Dock alla tankar samlas kring detta stora faktum: Sönderjyllands tillbakakomst till Danmark.

— Var skall den nya gränsen gå! —

Detta är en fråga som jag funnit mycket olika meningar om. Nyligen hade jag i Köpenhamn övervarit ett stort möte, där man fordrade allt land ner till den gamla gränsen Slien—Danevirke. Här är man tveksammare. Väl kan det göra ont i ett danskt hjärta, att den gamla, historiska vallen kan bli gräns — men landet ner till Danevirke

(Forts. sid. 240.)

Skånemålarnes vårbesök i Liljevalchs konsthall.

HUR OFTA HÖR MAN INTE UPPSVENSKEN säga att han aldrig sett Skåne, ehuru han passerat därigenom flerfaldiga gånger på väg till Köpenhamn eller kontinenten — den tiden det gick för sig att resa till kontinenten under civiliserade och behagliga former. Skåne far man igenom, men man ser inte på det, menar han, det är ju bara en slätt. Någonting liknande i fråga om grund uppfattning fick jag en gång höra av en dansk bankir i Hornbæk beträffande Stockholm. Ja, Stockholm, sade den ironiske köpenhamnaren, er kun et Sted. — Men lika litet som det går att karaktärisera den svenska huvudstaden med en så enkel fras, lika litet kan Skåne avfärdas med orden bara en slätt.

Avlägg i dessa soliga vårdagar ett besök i Liljevalchs konsthall, där en omfattande grupp skånska konstnärer, äldre och yngre, ha utställning, och ni skall inom en timme ha klart för er, att Skåne är ett synnerligen vackert stycke Sverige.

Allt vad slätten, byarna, de små gamla städerna på kustlinjen och det romantiska Kullaberg ha att bjuda av fängslande motiv träffas här, återgivet av skilda målartemperament.

Av de äldre träffar ni Ernst Norlind, vars storkar ute i den sanka kärrmarken alltjämt stå som den skånska slättens dekorativa signatur, vidare Justus Lundegård, F. Kärfve m fl., vilka ha en hel rad landskap av smekande kynne, kanske med något åldrat i tekniken, men besjälade av hembygdskärleken i varje penseldrag.

1. Ellen Trotzig: Vårblommor. 2. Jonas Åkesson: Porträtt av friherre Gustaf Cederström. 3. Anders Olson: Symfoni, gips. 4. Joh. Johansson: Porträtt av min fru. 5. Karl Enock Ohlson: Melodier. 6. Knut Dahlander: Stubbamöllan. 7. Ellen Trotzig: I Bengtas trädgård. 8. Endis Bergström: Porträtt av fru E. Thunberg. 9. Einar Bager: Bäckahästen, akvarell. 10. Ernst Norlind: Konfirmationsflicka. 11. Ernst Norlind: Storken i Strandängarna. 12. Einar Bager: Skogsnuvan.

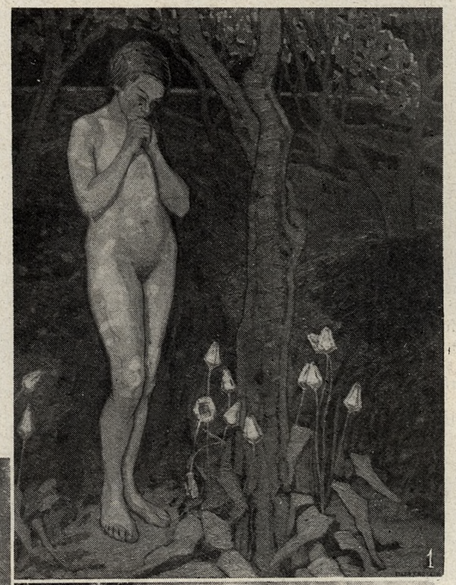

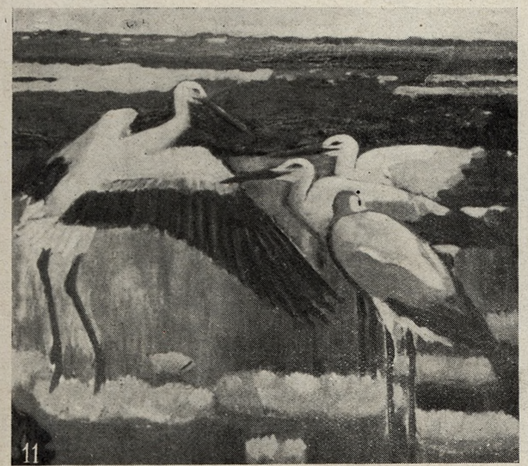

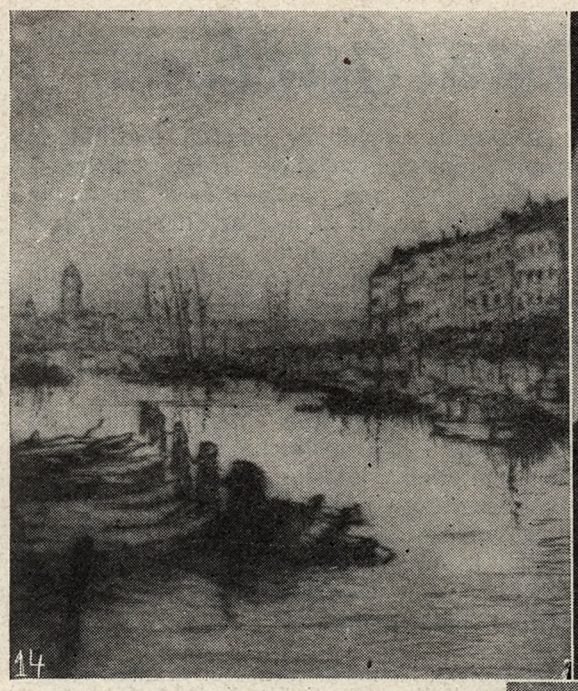

14

15

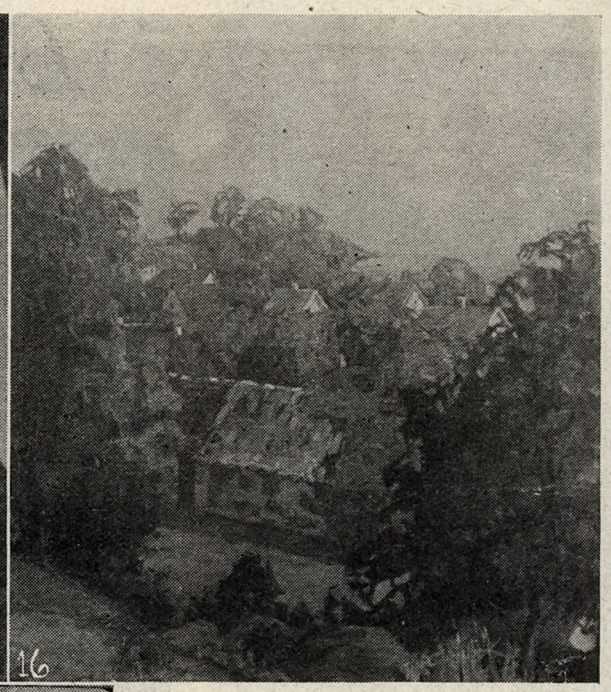

16

Joh. Johansson heter en av de yngre, en käck talang, som i bilden av Anders Österling har åstadkommit ett av utställningens intressantaste porträtt. En porträttör av rang är jämväl Jonas Åkesson, hans salongsmässiga färgbehandling i de båda här avbildade kvinnoporträtten är kanske väl raffinerad men modellerna inbjuda också målaren till att skatta åt effekten. Ellen Trotzig har en fast byggnad i sina tavlor, något symmetriskt i grupperingen, som går bra ihop med färgens soliditet. I Bengtas trädgård heter en av hennes dukar — här avbildad — i vilken målningssättet har en gobelinartad karaktär av mycket god verkan. En modernist av renaste vatten är Albert Abbe. Einar Bager uppträder med fantasifulla akvareller, såsom Bäckahästen, Skogsnuvan och andra motiv ur sagans och sägnens värld. Han har humor; i skildringen av trollen är han något mitt emellan Kittelsen och Bauer. Av Gerda Nordling förekommer några delikata raderingar, etsningar m. m. Karl Enock

17

Ohlson för en saftig pensel; hans Melodier tillhör utställningens få genremålningar och slår an genom det flotta impressionistiska utförandet.

Skulpturen representeras uteslutande av Anders Olson med formmjuka arbeten i olika materia. Samme konstnär har även en kollektion målningar av mer och mindre konstnärlig styrka.

Dessa rader ange blott några arbeten, uppsnappade i förbigående vid ett besök å den brett lagda utställningen, som erbjuder mycket av intresse. Vad man saknar är de stora figurala kompositionerna, men de ha nu i årtionden lyst genom sin frånvaro på de flesta svenska utställningar.

Hur pass allmänheten saknar dem, bevisas ganska påtagligt av det ljumma intresse varmed landskapsmålningen omfattas av publiken. En period av uppblomstrande figurmålning med motiv ur det mångskiftande moderna livet skulle helt visst skapa ett alldeles nytt och vaknare konstintresse. E. H-N.

14. Gerda Nordling: Lagårdslandsviken, tornnålsetsning. 15. Albert Abbe: Julskyltning. 16. Ingeborg Åkerman: Från Arild. 17. Jonas Åkesson: Porträtt av fru A. Wallenius. 18. Justus Lundegård: Februarilandskap vid Loing. 19, Justus Lundegård: Högsommar, Falsterbo. O. Ellqvist foto.

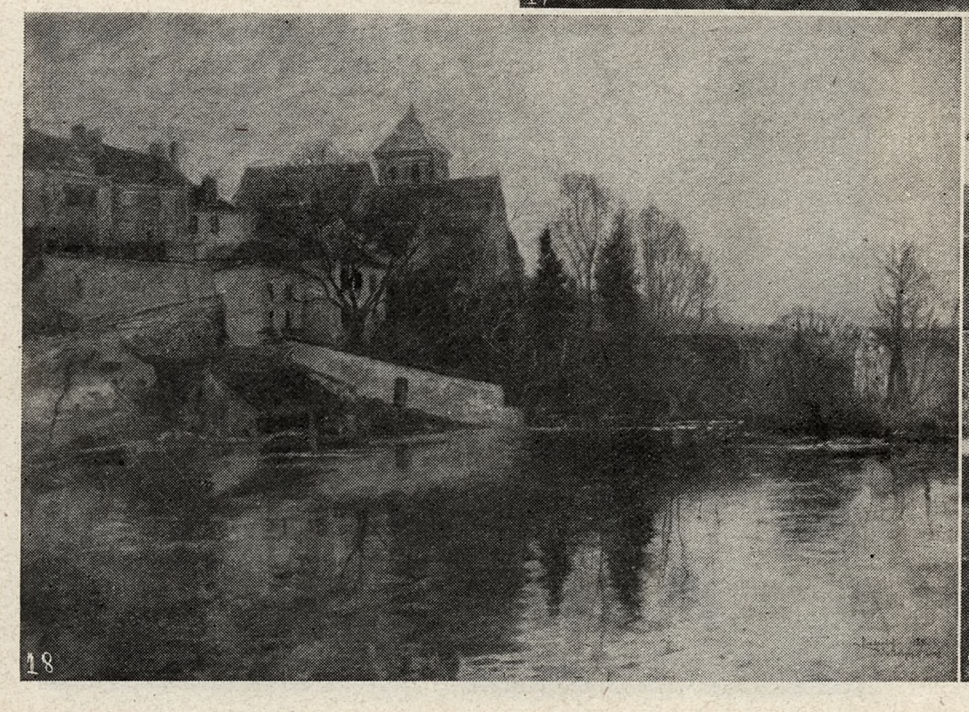

18

19

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

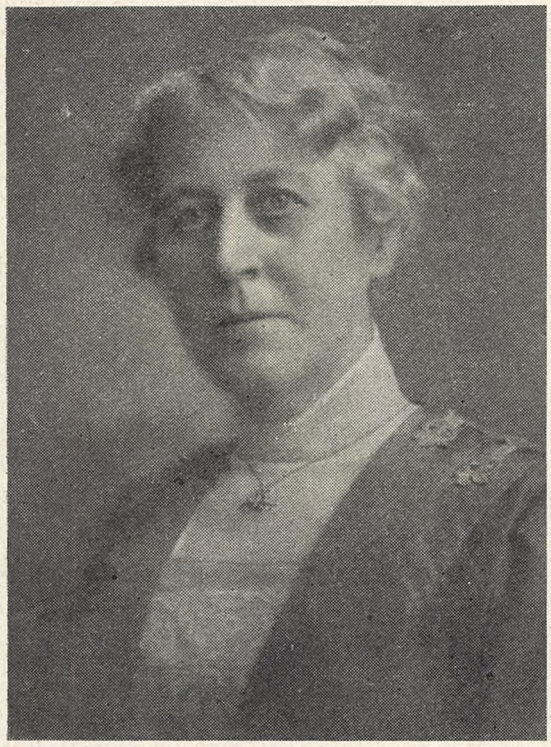

Berta Hübner.

DET FINNS ÄNNU NÅGRA KVINNOR KVAR här mitt bland oss, vilka liksom utgöra en inkarnation av åttiotalet och Bertha Hübner är en av dem. Allt det sunda, livsvarma, det handlingskraftiga och intellektuellt mottagliga, som utmärker denna period, som nu tillhör historien, finns samlat och förtätat hos dessa kvinnor.

Men icke som om de skulle stå kvar som ett slags monument från en förgången tid, som de så helt levat sig in i, att nuet blivit dem främmande. Långt dräifrån. Ett sådant intryck ger inte alls fröken Hübner. Men grundtonen i sitt väsen har hon fått därför att hennes ungdom inföll under den tid, då de kvinnliga andarna började vakna och det för första gången på århundraden var en lust att leva och vara av kvinnokön. Ty var man kvinna och var ung på åttiotalet skulle man visa världen att man dugde till något.

Det gjorde också Bertha Hübner, hon icke blott visade, hon övertygade om sin ovanliga duglighet.

Tillsammans med fröken Selma Giöbel grundade hon år 1885 firman Svensk Konstslöjdutställning, som med Handarbetets Vänner delar äran av att först ha arbetat för avsättning av uteslutande svenska konstslöjdsalster. "Giöbels", som firman efter en ombildning populärt kallades, torde vara för väl känt för att här närmare beröras. Under fröken Hübners direktörskap, som varade i fjorton år, utvecklade sig firman till en av de ledande på området och efter världsutställningen 1900, där Giöbels med utmärkelse deltog, utnämndes fröken Hübner till officier d'Académie.

Med den utpräglade affärsbegåvningen och organisationsförmågan förenar fröken Hübner starka intellektuella och litterära intressen. Hon var bland annat en av stiftarna av Kvinnoklubben, där hon under ett par år satt som ordförande och där hon för ett par år sedan blev hedersledamot. I Nya Idun har hon varit en mycket anlitad kraft både som styrelsemedlem — under sju år som dess ordförande — och som lyrisk och dramatisk förmåga. Andra uppdrag som fröken Hübner anlitats för äro förarbetena för rösträttskongressen 1911 och för Årstautställningen 1914. Sedan 1905 innehar hon medaljen Litteris et artibus. Uppräkningen kunde ytterligare fortsättas. Litteris har i detta fall tilldelats en person, för vilken litteraturen varit och är ett livsintresse. All den praktiska verksamheten har tvungit fröken Hübner att under många år mera platoniskt dyrka Apollo — ty dela sig kunde hon icke — men sedan hon dragit sig ifrån sin befattning har hon i ganska stor utsträckning ägnat sig åt författarskap, även om mycket litet av vad hon skrivit kommit till offentligheten. Men som hon alltjämt är full av energi och arbetslust, är det väl troligt, att en större allmänhet än den uppskattande kretsen i Nya Idun så småningom får höra av henne.

*

Den 10 mars avled föreståndersken för Utackorderingsbyråns barnhem fröken Elin Bonnevier. Hon var en ovanligt rikt utrustad personlighet som gjort en stor insats i arbetet för Stockholms fattiga barn. Synnerligen väl förberedd kom hon till sin verksamhet genom sin utbildning till sjuksköterska och lärarinna och genom sin insikt i husligt arbete. Under de 15 år hon verkat vid barnhemmet har antalet barn som passerat detta upptagningshem uppgått till ett 5,000-tal. För alla dessa har hon visat ett aldrig svikande intresse och sökt att hjälpa dem till lämpliga fosterhem. Även var hon varmt intresserad av förbättringen inom barnavården och många äro de idéer som hos henne framkommit för ordnande av hem för sjuka.

Hon efterlämnar minnet av en rik, varmhjärtad personlighet och många äro de som hava henne i tacksam hågkomst.

*

85 år fyllde torsdagen den 3 april änkekammarrådinnan Emélie Borgström, född von Axelson, och blev därvid föremål för hjärtliga hyllningar. Fru Borgströms namn är känt i vida kretsar och nämnes med kärlek och vördnad av alla dem, som kommit i beröring med henne under hennes mångsidiga och välsignelserika verksamhet i välgörenhetens tjänst och som en drivande kraft i flera humanitära och sociala strävanden.

Under en lång följd av år var hon med i Adolf Fredriks församlings skyddsförening, i dess arbetsstugor och barnbespisning m. m., åt vilket allt hon ägnade sig med det varmaste intresse och det mest osparade nit. Och sedan hon nu dragit sig tillbaka från dessa offentliga verksamhetsgrenar, är hon ingalunda overksam i det godas tjänst, och man kan med fullt skäl om henne säga, att hon lever för att göra gott, för att avtorka tårar och lindra nöden, i vad form den än uppenbarar sig.

En hel del barn utan värn och skydd har hon dragit fram, givit dem vård och uppfostran. Och även för de gamla sörjer hon på det mest kärleksfulla, uppoffrande sätt. Ja, hon tillhör de få, mycket få, vilkas lust det är att göra gott, dessa nobla naturer som i första rummet tänka på andra, sist på sig själva och hur lycklig känner hon sig ej, så länge hälsa och krafter tillåta henne att varje förmiddag kl. 11, vädret må vara huru det vill, anträda sina färder till de betrycktas, de sjukas och fattigas boningar och där vara vännen, som tröstar och hugsvalar, som avlyfter bördan.

Må det beskäras henne, denna högsinnade, uppoffrande kvinna, en ljus och fridfull levnadsafton, må det förunnas henne kraft att ännu länge fortsätta sin välsignelsebringande verksamhet, till fromma för de många, som ligga henne så varmt om hjärtat.

L. M—G.

*

Då Idun för tio år sedan till den 12 april firade fröken Stina Quint på hennes femtioårsdag

Elin Bonnevier.

Emélie Borgström.

Augusta Fries.

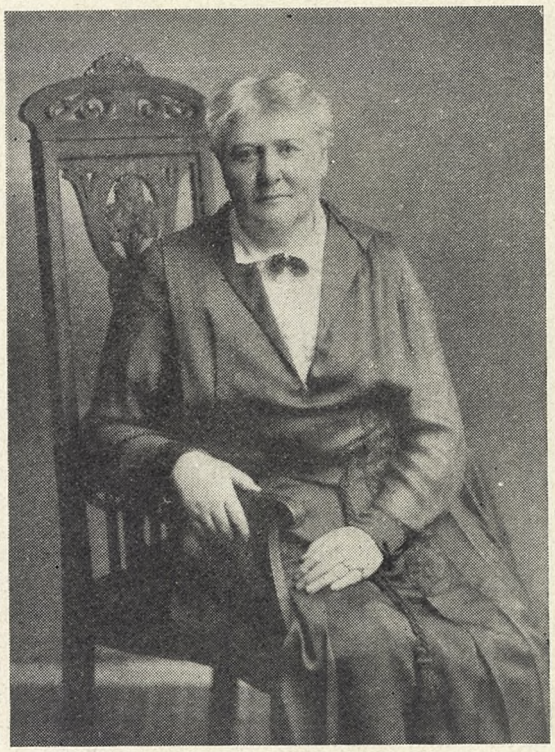

Stina Quint.

med ett porträtt på första sidan, var det först och främst som skaparen av Folkskolans Barntidning.

Och nu har fröken Quint uppnått de sextio åren, och detta är alltjämt hennes livsverk. Att ha givit en billig och god läsning åt Sveriges barn i de många små hemmen, är lika stort och förtjänstfullt som att bygga kyrkor. Med sin goda vän och livskamrat, fru Lilly Hellström vid sin sida, fortsätter fröken Quint att ge ut den publikation, som utsände sitt första nummer 1892. Då gladdes hon åt att se prenumerantsiffran efter de första ansträngningarna stiga till 3.000. Nu är detta tal för länge sedan mångdubblat. Folkskolans Barntidning med sin krans av julpublikationer Julklappen, Guldslottet, Trisse, Rosengull och allt vad de heta är lika livskraftig som för tio år sedan. Vad som kommit till är fröken Quints insats i det kommunala livet.

Varmt intresserad för kvinnornas arbete och för alla frågor, som röra barnavård, var Stina Quint ett namn för kvinnorna att samlas omkring. Från 1912 har hon också tillhört Stockholms stadsfullmäktige, men undanbad sig att komma i åtanke vid de senaste valen.

Under sin stadsfullmäktigetid har hon visserligen icke mycket framträtt som talarinna i debatterna, förmodligen på grund av sin blyghet och motvilja mot att personligen synas, men hon har varit en pålitlig kraft och hon har varmt intresserat sig för lärarinnornas lönefråga. Som medlem av Folkskoledirektionen och av Stockholms stads barnavårdsnämnd har hon många tillfällen, som hon icke låter gå sig förbi, att verka för sina vänner folkskolebarnen. Barnen i folkskolorna Sverige runt komma att på 60-årsdagen sända Stina Quint sin tacksamhet, och många små otympliga verser komma då att söka tolka varma, friska känslor.

Icke många sextioåringar kunna omge sig med en sådan oförgänglig blomstergärd, men icke heller många ha gjort sig i så hög grad förtjänta av den som fröken Stina Quint.

*

Den gamla välkända Storkenfeldtska skolan i Jönköping, på sin tid banbrytande på området, räknade bland sina elever och under en lång följd av år bland sina lärarinnor fru Augusta Fries, född Wahlin, som den 21 mars nådde de 75 åren. Dåvarande fröken Augusta Wahlin anställdes på 1870-talet som språklärarinna i skolan och var en tid biträdande föreståndarinna, men år 1895 reste hon till Förenta Staterna, där hon ingick äktenskap med intendenten vid amerikanska marinen B. T. Fries. Då makarna efter några år återvände till Sverige, upptog fru Fries sin gamla verksamhet, språkundervisningen, som hon ägnat sig åt med stor framgång under alla dessa år.

På samma gång har hon alltid varit starkt filantropiskt och religiöst intresserad och i missions- och nykterhetsarbetet är hennes kraft alltjämt obruten, omistlig.

(Forts. fr. sid. 235.)

skulle tillföra Danmark flera tyskar än danskar. — Man skakar på huvudet. —

*

Det har lidit sent på kvällen, då Niels Ebbesen, samman med en yngre bror och en kvinnlig kusin kommer för att hämta mig. Vi tala om möjligheterna att slippa över, om de olika övergångsställena o. s. v. Man vet ju ingenting. En av eleverna här på skolan hade för ett par dagar sen fått ett skott i hatten, en annan i ryggsäcken. Men det var längre ute mot Ribe, de gått över. Här har man inte förnummit något sådant än. Här skall det nog gå. Såvida vi nu ej falla i armarna på den tyska patrullen. Då bli vi arresterade allesamman.

Så gå vi fyra sammansvurna vägen framåt. Det är en blid och mulen kväll. Det skulle vara månsken, men månen döljer sig bakom molnen. — Fram mellan skyarna glimmar här och där en stjärna.

Vi gå väl en kilometer eller så under livligt samspråk. Så vika vi av vägen och följa en stig, som går över ett fält. Mina tre kamrater bli med en gång mol tysta, och jag förstår att vi närma oss gränsen. Vi gå ned för en sluttning. — I den stilla kvällen hör jag rinnande vatten sorla. — — Där blänker Kongeå. — En orörlig mörk gestalt träder plötsligt fram ur skymningen. Det är den danska vaktposten. — Vi samtala lågt med honom. Nej, han har inte sett till några tyskar. — De kan vist nok gaa over, säger han.

Och så ge vi oss ut i detta, som ingen av oss vet, hur det skall sluta.

Kongeå är ingen bäck, den är en bred ström. Bron som här ligger är ingen bro alls, den är bara ett smalt järnvägsspår som i fredstid använts för märgelkörning. Det gäller alltså att sätta foten rätt på de smala slipers, som ligga mellan skenorna, att icke halka och icke få svindel. Bron ligger nämligen — på grund av markens stigning på båda sidor på en avsevärd höjd över vattnet. — När kriget kom, förbjöds färdseln över ån, och en hög järngrind, surrad med taggtråd, sattes upp mitt på bron. Nu står grinden halvöppen och danska och sönderjydska händer ha plockat bort det mesta av taggtråden. Två och två, hand i hand, gå vi utefter skenorna. En för en krypa vi genom grinden. Så två och två igen tills vi känna mark under fötterna. — Ingen syns. Ingen hörs. Bara Kongeåns vatten sorlar sakta. Det viskar om många hemligheter. — På andra sidan står den danska vakten — orörlig — lyssnande ut i natten. — — —

Jag är förtumlad och het i hjärnan. Är det verklighet, det jag upplever? Trampar jag den sönderjydska jorden?

— Vad är det för jord? frågar jag, och jag hör hur rösten stockar sig i strupen.

— Det är äng, vi gå över, svara de.

*

En natt och en dag var jag därnere. Vad såg jag, vad minns jag? —

Jag gick i ett land med svagt böljande jord. Vita gårdar under höga träddungar lyste fram ur det blågrå diset. Det kunde varit hemma i Skåne. — Men vid en korsväg står jag och stirrar på en skylt. En pil i ena vägens riktning och därunder orden: Gemeinde Vorsteher. — Nej, detta är Sönderjylland. Det stämmer nog. Jag går vidare. På varje gårdsplan ligger ett långsmalt nyhyvlat träd. Flaggstången, som hålles beredd. — En man på cykel kommer hastigt emot mig. Innan jag hinner blinka, är han framme. Det är en tysk gendarm. Ett ögonblick står mitt hjärta stilla. Tilltalar han mig — vad skall jag göra? Men mannen anar uppenbarligen ingenting av vad min upprörda själ känner. Han för handen till mössan och hälsar vänligt Guten Tag. Och jag svarar med mitt vänligaste leende och ett sönderjydskt Godaw.

*

Jag står på en kyrkogård därnere. Dagen är mild som långt fram i våren. Och på gravarna blomma julrosorna. Deras nakna stänglar höja sig, vita som snö, ur den mörka mullen. — Jag läser på stenarna. Alla inskrifter äro på danska. På de nyuppkastade kullarna ligga kransar med vita och röda band.

*

Ingenstans vore hat mot Tyskland mera förklarligt än i Sönderjylland. Ingenstans har jag mött det mindre än där. För den lycka, som nu fyller sönderjydernes hjärtan glömma de allt.

Slesvigs karta hänger på väggen.

—Var önskar ni den nya gränsen?

— Ja, säger man och pekar på Ejdern — onekligen ser det bäst ut, om den kommer att gå här. — Men — —. Ett långt utdraget men. — Vi har redan ritat gränsen, där vi vill, att den skall gå. — Och nu ser jag det röda strecket, draget norr om Flensborg, söder om Tönder. Norr om den gränsen är språk och sinnelag danskt.

— Då kommer inte Flensborg med? —

— Nej, Flensborg kommer inte med.

— Men — åter ett långt men — kommer det med, så skall de därnere få ha sitt språk i fred. Aldrig gör vi dem samma orätt igen, som de gjort oss. —*

*

En tjock grå skolbok ligger på bordet. En Schleswig-Holsteinischer Jugendfreund. Det är läseboken i den tyska skolan. — Wie Fürst Bismarck sein erstes Ehrenzeichen erwarb — läser jag på en sida. Ein Arbeitstag aus dem Leben unseres Kaisers. — O. s. v. stycket om kejsaren är hållet i ett språk, som vi här i landet knappast en gång använda om Gustav Vasa eller Gustav Adolf. — Vad intryck allt detta skall göra på ett danskt barn är lätt att förstå.

— Ja, det har varit förfärligt — förfärligt. Men — och man ler som vaknad ur en ond dröm — vi ha snart glömt det alltsammans.

*

Det är kväll, och jag sitter i ett rum, där familjens alla medlemmar äro samlade. Den gamle folkledaren och hans hustru. Kring dem barn och barnbarn.

Någon kommer in och berättar att all byns ungdom är samlad till dans — för första gången sen före kriget.

— Har de musik?

— Nej, men de sjunger i stället.

— Gendarmen?

— Han finns där inte.

Men ännu är ej det främmande herradömet slut. På eftermiddagen har det vimlat av tysk militär i den lilla byn, och på gården, där jag bor, ha de en soldat i inkvartering. Denne har under dagens lopp observerat oss nykomlingar och gjort sina förfrågningar, om var vi gått över. En av mina kamrater kommer in och berättar detta, och med en gång förstår jag något av det tryck, varunder dessa människor levat. — Vilda tankar fara genom min hjärna. Ska karlen passa på oss, när vi inom kort ska gå tillbaka? Arrestera oss och föra oss till Flensborg? — I Sverige anar ingen människa, var jag är. En skön historia! —

En underlig stämning breder sig över rummet. Alla dryfta vi med en gång alla eventualiteter, i vilka vi kunna råka. Det är som voro vi alla medlemmar av ett och samma broderskap, av samma hemliga orden, drivna tillhopa i gemensam fara, gemensam nöd. I alla fall gå ska' vi. Det må så bära eller brista.

Jag tar avsked av dem alla.

— Farvel! Lev vel! — Den gamle höfdingen håller min hand i sin.

Och så stå vi igen på vägen, som för nedåt gränsen. Det är samma slags mulna kväll med månen bakom skyarna och endast få och spridda stjärnor. — Ingen har lust att tala. Dödstysta gå vi. Framåt, bara framåt! —

— De skal ikke være bange! hör jag Ebbesens röst tätt invid. Och jag hör hur han själv är rädd — om inte för egen del så för min, ty för oss bägge blir det ju värst, om något skulle hända.

— Nej, säger jag och kan knappt få fram orden, jag är inte rädd.

Då rakar det med ens upp ett mörkt föremål mitt framför oss.

— Gendarmer, tänker jag. — Hjärtat står stilla, och svetten springer fram i pannan. Men framåt gå vi ändå.

Det är en märgelkärra, som står på ändan vid sidan av vägen! — Vi andas åter och fortsätta hastigare än förut. Det gamla vakthuset, som förr alltid gömt en soldat, står tomt, och efter en stund äro vi nere vid Kongeå. Ingen ha vi mött.

*

— Vem dèr? —

Den danska vaktens ord ljuda dämpat över vattnet.

— Det er Sönderjyder. — Vi säga orden så förtröstansfullt och lugnt.

Tystnad.

Hand i hand gå vi åter längs med skenorna. En och en krypa vi genom den halvöppna järngrinden. Ännu ett par steg — spänningen är över. Vi ha Danmarks jord under fötterna. Mina kamrater tala med vakten. Jag stannar nere vid ån. — Skyarna ha brustit, månen har trätt fram, och stjärnorna brinna. — Kongeåns vatten glimmar i

Storkyrkans S:t Göran utställes.

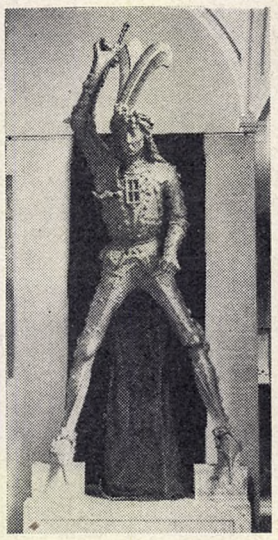

SANKT GÖRAN-monumentet i Stockholms storkyrka, en av dess märkligaste och konstnärligt mest betydande prydnader, har för närvarande söndertagits för att undergå en välbehövlig nydaning och utställes i sina delar tillfälligtvis i Nationalmuseum. Monumentet har varit föremål för en ingående granskning av professor Johnny Roosval, som i en vackert utstyrd skrift "Riddar Sankt Göran i Stockholms stora eller Sankt Nikolai kyrka", ger en utförlig skildring av monumentets yttre öden och en beskrivning över dess olika delar. Arbetet med Sankt Göransgruppens bevarande har tagit sin början och prinsessan står nu i all sin ursprungliga ljuvhet sedan påmålningar från olika tider avlägsnats från hennes gyllene dräkt. Detta maktpåliggande värv har anförtrotts åt konservator A. Norblad. Meningen med utställningen är att allmänheten, innan arbetet slutförts skall få ta del av vad som redan gjorts och få säga sin åsikt om de vunna resultaten. För att kunna återföra den ståtliga Sankt Göran-gruppen i dess ursprungliga form återstår ännu en hel del, som forskningen ännu icke hunnit bringa i dagen.

* På allra sista tiden torde en annan uppfattning, vad Flensborg beträffar, gjort sig gällande. Man önskar nu att staden kommer till Danmark.

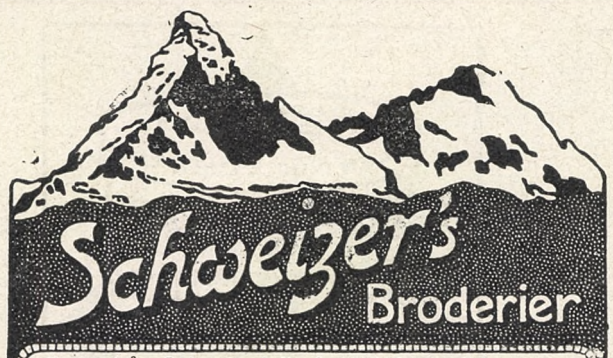

direkt från Schweiz, tull- & portofritt till bostaden!

Begär redan i dag vår kollektion i dräkter och bluser, konfektionerade och okonfektionerade, med äkta schweizerbroderier på batist, voile och opaline från Kr. 7.50, som mott ett 20 öres frimärke sändas Eder franko till benäget påseende.

Samtidigt rekommandera vi Eder våra prover av garanteradt solida nyheter till dräkter och bluser i duchesse, foulards, taffetas, crêpes, gabardine, eolienne, faille, côtelé, voile etc. från Kr. 2.95 pr. meter med särdeles rikhaltigt urval i svart, hvitt och kulört. der likeså mott ett 20 öres frimärke sändes till benäget påseende.

Schweizer & Co. Luzern 10 (Schweiz)

Fyrfornets
FISKBULLAR
KAVIAR
SARDINER
RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Matjessill, Aptitbitar, Vingasill, Rensad anjovis i dill, Skinn- o. benfri ostronanjovis. Levereras i bleckkärl.

A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker
GÖTEBORG Kungl. Hofl.ev.

Till tvätt och diskning!

Ersättning för tvål och såpa,

GAHNS
TVÄTTEXTRAKT

graderade flaskor.

En flaska till 100 liter vatten

Om bruksanvisningen följes erhålles tillfredsställande resultat.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 mars 1919.

Tillgångar:		*Skulder:*	
Kassabehållning	6,830,263:79	Aktiekapita	40,000,000:—
Obligationer	14,410,194:08	Reservfond	20,000,000:—
Svenska statspapper...	7,500,000:—	Dispositionsfond	2,000,000:—
Fastigh. o. inventarier	7,277,854:52	Pensionsfond	500,000:—
Reverser mot säkerhet	128,402,637:89	Depositions- och kapitalräkningar	137,783,019:88
Växlar	82,959,474:81	Sparkasseräkning	78,892,121:60
Kreditiv- o. löpande räkningar	82,716,998:56	Giro- o. löpande räkn.	53,210,220:72
Hos inhemska banker	2,794,321:70	Postremissväxelräkning	5,856,629:90
» utländska »	20,187,908:78	Till inhemska banker	4,758,712:84
Å andra räkningar ...	9,852,096:76	» utländska »	5,429,389:45
		Av utl. banker insatta	3,052,360:30
		Å andra räkningar ...	11,449,296:20
Kr.	362,931,750:89	Kr.	362,931,750:89

För våren!

Dräkt- & bluspåsen
"ALTIFIN"
(patent)

för skydd mot mal och damm.

Säljes i hvarje välsorterad affär samt i parti hos

JOHN BLOMBERG & C:o A.-B.
STOCKHOLM.

TELEFONBR: RIKS 5113, ALLM. 1201 & 1202.

Flyglar, Pianinon, Orglar
från landets förnämsta fabriker.

MUNKEN från Wittenberg

av *W. S. Davis* är synnerligen spännande. Pris 5.50. **Lindblads Förlag, Uppsala.**

Annonsera i Idun

Lyckade bakverk
åstadkommas lättast med
Nornans Jästpulver

Söker Ni **förbindelse med Värmland?**
bör Ni annonsera uti Värmlands äldsta och enda dagliga tidning
Nya Wermlands-Tidningen, Karlstad
Grundl. 1836. - Nuv. namn sedan 1850.

månstrimman. Det viskar och mumlar sakta, som hade det många hemligheter att berätta. — Jag står och ser in i landet på andra sidan, där jag nyss var. Ett och annat ljus lyser från gårdarna, annars ligger allt tyst och inhöljt i natten. — I Vintergatans stjärnflod drömmer Sönderjylland. — Lyckliga drömmar. —

Vi äro på vägen till Askov. Niels Ebbesen går och berättar om kriget, Om La Bassée. Där fick han en granatskärva i handen. Hans ord minna mig om det, jag nästan höll på att glömma: det dyra offer varmed Sönderjylland betalt sin lycka! De sex tusen fallna. Vi gå genom en bokskog. Stjärnorna skimra över de höga kronorna. Till våren — tänker jag — när knopparna brista, och valven klädas gröna — är järngrinden på bron över Kongeå borta.

Vintern 1919. ELLEN MICHELSEN.

Medan ridån är uppe.

VI ÄRO SEDAN LÄNGE ICKE BORTSKÄMDA med litterär förstarangsdramatik på våra scener. När därför Intima teatern för fram Gunnar Heibergs skådespel "Balkongen" blir det en sällsynt upplevelse.

Balkongen är ett drama om erotik, icke den själsliga utan den kroppsliga, en drifternas kamp alltså, utspelad mellan en kvinna och tre män i en dialog som i sin nästan ansträngda förtätning brinner som en vitglödande eld och är tung av djupa ord om sinnenas rus och trånadens omättlighet.

När man säger att man är lycklig — är man det inte längre, lyder en av skådespelets många tillspetsade repliker, och de orden ange själva ledmotivet i den fräna passionshistorien. För Julia finns intet i livet som kommer henne vid utom kärleksruset i mannens armar, men när hon tror sig äga lyckan av sin makes eller älskares allt uteslutande lidelse, finner hon sig besviken och låter sig fångas av en ny dyrkare. Och männen å sin sida, berusade i början, bli avfällingar på grund av den manliga naturens altruism i fråga om känslor och intressen. Kontrasten hos de bägge könens psyke har i tidernas tider varit diktens inspirationskälla, men sällan påträffas ett verk, vilket i likhet med Balkongen inom den trånga ramen erbjuder en så djupgående analys av kärleksdriften och en så glänsande dramatisk formgestaltning.

Fru Bosse i Julias roll ägde en sensuell charm och en intensitet i spelet, som fullt motsvarar rollens krav på sinnlig kolorit. Även hennes dräkter voro komponerade med ett raffinemang, som ej lämnade något tvivel om bärarinnans skaplynne. De formligen underströko repliker och rörelser med fallen i sina veck och passionen i sina färger. Tyvärr förmådde icke de båda männen, Abel och Antonio fylla sina uppgifter med den erforderliga temperamentsstyrkan. Herr Hanson är för torr som älskare och hr Taube får ingen att tro på sin lidelse med sitt tunga spel och sin stämmas oförmåga av ömma modulationer. Däremot gjorde hr Carlsten något ganska utmärkt av den cyniska och skränande Kessman. Den känsla av på en gång medlidande och avsky, som han måste framkalla, väcktes spontant hos åskådaren inför denne grobiannatur, bakom vars fula yttre det fanns en själ, som grät och våndades. Hr Carlstens iscensättning och regi förtjäna ock ett ampelt lovord.

Det är att hoppas att det intressanta programmet ej försvinner så snart. ARIEL.

Herr de Wahl som Perseus. Tor Hedbergs "Perseus och vidundret" fick nytt liv, då Anders de Wahl övertog Perseus roll. Han fyllde den, gjorde Perseus till den allt behärskande, som så snart han kommer i kontakt med människorna drar dem, samlar dem, leder dem. En sådan Perseus är så gott som hela tiden genom sin gudomliga börd förutbestämd att härska. Men det är nog icke fullt vad författaren önskat uttrycka med sitt drama. Den ungdomliga osäkerheten, tveksamheten inför livet, som är nytt och okänt ännu, förundran inför hjältedådet, som han redan utfört, allt det utpräglat ungdomliga som Olov Molander byggt sin uppfattning av Perseus på, hade hans efterträdare i uppgiften skjutit i bakgrunden. Gestalten har vunnit klarhet i linjerna och fått den fasthet som den mogne konstnären kan förläna en roll, men oundvikligt hade skimret av ungdom på samma gång bleknat, trots det att Perseus gestalt och färdsel gav intryck av en ung man. Med dessa reservationer måste man medge, att de Wahls Perseus är en intressant skapelse, som i konstnärlighet icke står efter hans övriga roller.

DUN TÄCKEN

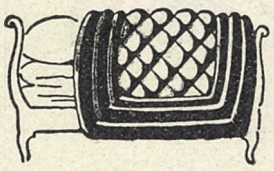

Högsta komfort. Idealet för all sängbeklädnad.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
SPECIALFABRIK - VINSLÖV.

Katalog på begäran. Rikstel. 20 & 121.

NORMAS FRUKTGELÉPULVER

C:a **35 gram** gelèpulver giver c:a **650 gram** delikat **Apelsin-, Citron-, Hallon-** eller **Körsbärsgelé.**

Finnes i alla välsorterade affärer.

AKTIEBOLAGET NORMA
KEM. TEKN. FABRIK,
STOCKHOLM I.

NYHETER.

E. N. Söderberg:
Vårreflexer o. höstdagrar.
Dikter. Pris 4.50.

Emil Svensén:
Från forntid och nutid.
Kulturhistoriska bilder.
Pris 3.50.

Lydia Wahlström:
Katolskt o. protestantiskt
i medeltid och nutid.
Pris 3.75.

Erland Richter:
Indiska dagar o. nätter.
Reseskildring. Häft. 4.50. klotb. 6.75.

Dagmar:
Klyftan.
Berättelse. Häft. 3 kr., kart. 4 kr.

Lindblads Förlag, Uppsala.

STEINWAY
Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasin
Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några beprövade recept för bakning av tårtor m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjölet.
Burkar à 15, 25 o. 50 öre.
Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

Uti SPARKOKARE

är bränntorv det förmånligaste bränslet, varför vi uppmana envar, som är innehavare av en dylik apparat, att från oss rekvirera en hektoliter som prov, då därigenom erhålles det mest idealiska bränsle såväl i fråga om prisbillighet som bekvämhet.

Bränntorv lämpar sig dessutom till spisar, galler och insatser i kakelugnar, ävensom till olika kaminer, såsom Mikado, Viking m. fl. samt värmeledningspannor o. dyl.

Förse Eder därför genast med **prima maskinpressad bränntorf** från **Olaus Olssons kollmport aktiebolag.** Telefoner: Namnanrop »Olaus Olssons».

Grått Cheviot-Strumpgarn
säljes i mindre poster mot postförskott till kr. 15:90 pr kg. Garnprov mot 12 öre i frimärken.
KRISTINEDALS, Lidköping.

Thyra Brandelius Kaninstuteri
— Tillerkänt flera Hederspris —
Rosta gård. Rikst. 3 29 a - Örebro.
Försäljer **Slakt- och Avelskaniner.**
Bok **"Kaninskötsel"** à 85 öre.
Emottager elever.

För den nyfödde
Komplett utstyrsel, stora präktiga plagg välsytt av allra bästa tyger. Pr kartong Extra elegant 12,50. Präktigt sänglinne 20 kr. finaste piquëtröjor 4 kr. Bärmantlar 6 kr.
Fru Caspersson, Järntorgsg. 3, Örebro.

Levnadstolkningar
utarbetas av erkänt skicklig astrolog. Uppgiv födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.
AstrologWilh. Leidner,
Strömgatan 10 Kalmar.

SVAR

(Forts. från B-numret.)

N:r 71. Människan får ej vara allt för räddhågad, fast visserligen eftertänksam. »Frisch gewagt-hab gewonnen» — ja, helt vunnet i vissa fall. Och i vissa fall får man inte fundera allt för mycket. Man bör smida medan »järnet är varmt». Och ni, kära Tveksam bör utan oro gifta er, när nu kärleken emellan er båda är varm och er älskade vill ha er till sin hustru. Och kära okända, det är oftast blott en gång i vårt liv som Lyckans vackra och stolta fågel slår sig ned vid vår sida och säger: »Sätt dig upp så bär det i väg till Lyckolandet». Då gäller det att inte tveka. Tusenden ha gjort så. Och under deras tvekan har Lyckans ibland så skygga fågel blivit rädd och orolig själv — liksom eldiga hästar bli, när de få vänta för länge, innan det bär av — och i ett nu givit sig ensam i väg och människobarnet gått miste om sin lycka. Ty när Lyckans fågel en gång blivit skrämd till flykt, kommer den sällan tillbaka. Just i dagarna har en ung flicka haft en fråga inne i en tidning. Hon hade också en friare, som hon älskade och var älskad av. Men som hon hade litet pengar visste hon ej om hon skulle eller om hon inte skulle taga friaren, ty hon tänkte att han måhända tog henne för hennes pengar. Antagligen sårade denna tanke friaren, ty han tog med detsamma sin Mats ur skolan och gifte sig med en annan. Så lyfte Lyckans stolta fågel sig till flykt för den tvehågsna flickan. Hennes tid försvann. Friare fick hon många. Ingen av dem älskade hon. Där stod hon stackaren. Låt det inte gå på samma sätt med er lycka. Var inte vankelmodig, utan trofast. Gift er med honom, i förlitande på kärlekens allmakt att trots åldersskillnad, kunna skapa varaktig lycka. Ebon.

N:r 74. Om ni vänder er till Komerskollegium bör ni kunna få erforderliga upplysningar. A. F.

N:r 75. Andrea Eneroths högre Handarbetsseminarium, Kommendörsgatan 32, Stockholm eller Birgittaskolan Beridarebansgatan 17 och för porslinsmålning Målareskolan, fröknarna Nordberg och Peterson, Smålandsgatan 38.

N:r 76. Jag låg i Gilleleje i somras som ligger på Själlands norra kust mitt emot Kullen. Man reser med tåg från Helsingör. Bodde på Bellevue pensionat. Priset med rum och kost var 9 kr. dagligen pr person. Maten var riklig. Till middagen serverades 3 rätter mat. Omgivningarna äro härliga. En förtjusande plats är Tisvilde, också vid norra kusten. Där är härliga barrskogar och sandbotten vid badplatsen. Priset på badhotellet är 16 kr. dagligen, men det finns billigare. Nykterhetshotellet är trevligt och billigare. Skånskan.

— Kalövigs Badehotel per Rönde (Jylland) i närheten av Aarhus erbjuder god helpension till 8 kr. per dag (1918). Vackert läge. Salta bad. Min adress för närmare meddelanden å redaktionen. O. R.

— Jag anser mig göra den en tjänst, åt vilken jag rekommenderar det ställe i Danmark, där vi tillbringade 3 veckor förra sommaren. Vi hade det på alla sätt bra, resan dit från Köpenhamn är ljuvlig. Adr. Fru E. Müller, Stammershalle, Rö, Bornholm, Danmark. Föreståndarinnan gör allt för sina gäster. Men skriv i tid. Louise L., Djursholm.

N:r 77. Fråga hos Fredrika-Bremer-Förbundet, Stockholm.

N:r 78. Det går inte så kvickt, min lilla nådiga, att få en bok tryckt. »Liten blyg författarinna», som har »skrivit en liten enkel barnbok», bör först sända några små bitar till en barntidning. Vi ha t. ex. »Lek-Kamraten». Prenumerera först på denna tidning och lär känna dess smak och hur de vilja ha det, icke minst i uppsatsernas längd. Det passar bra nu. Tag andra kvartalet, som börjar i april. Ett kvartal kostar blott 1 kr. Tidningen utkommer 1 och 15 i varje månad. Sänd alltså en av edra bitar dit. När den införts, så sänd en ny. Och så undan för undan. Tag en trevlig signatur. Sen kan ni till sist samla alla edra införda bitar i en bok, som ett förlag då lättare ger ut, när ni är känd. Lindblads förlag i Uppsala t. ex. Lycka till!

— Uppgiv adress och insänd porto till redaktionen för brevsvar.

N:r 79. Får undertecknad lämna ett litet råd angående pren. å missionstidning skulle jag vilja föreslå tidningen »När och Fjärran», utgiven av Kvinnliga Missionsarbetare (K. M. A.), som berör dels flera olika missionsfält och dels är ett svenskt, kvinnligt missionsverk på fullt osektorisk grund. Å deras exp. Brunnsg. 3, lämnas säkert också adress å någon kvinnlig missionär, som är villig korrespondera med eder.

E. M—r.

— Uppgiv adress och insänd porto till redaktionen för flera svar.

FRÅGOR

ENVAR LÄSARE AV IDUN ÄGER rätt att i denna avdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande av läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, vilka anses sakna mera allmänt intresse. Varje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon av här nedan införda frågor som insändas till redaktionen senast 4 dagar efter detta nummers dato ett pris av 10 kronor.

N:r 75. Kunna man (60 år) och hustru (50 år), som i höst ämna bosätta sig i Stockholm, någorlunda gott reda sig där på en inkomst av 7,000 kr.? (Tjänare behöves icke, blott tillfällig hjälp.) Huru böra utgifterna i sådant fall i stort fördelas? Fru Wilhelmina.

N:r 76. Beder härmed någon av Iduns erfarna och mångkunniga läsare om ett råd. Jag lider sedan många år tillbaka av en egendomlig nervös åkomma, nämligen en periodvis återkommande känsla av ångest och vånda. Den kan vara borta flera månader. t. o. m. år för att ett, tu, tre utan anledning återkomma och vara ibland längre tid, kortare. Är för övrigt fullkomligt frisk, god sömn, god aptit, intresserad av mitt arbete och kanske på sätt och vis mindre »rädd» av mig än mången annan utan s. k. nerver. Men då dessa ångestperioder komma över mig, känner jag mig ytterst olycklig. Finns någon sorts bot härför? Elektricitet, radium, eller någon annan behandling? Varmt tacksam för svar. 40-åring.

(Forts.)

Hemmets allt i allom är
HUSQVARNA
Stark, lättgående. Förmånliga avbetalningsvillkor.

Nytt oöverträffat mede för bortdrivande av mal
"Jacobs" Mal-Tabletter
10 Tabletter 40 öre
Försäljes i varje välsorterad parfym- och kemikalieaffär
Partiförsäljning hos
GUSTAF ZADIG, MALMÖ.
Söderg. 20. Tel. 4100.

En ny populär Katalog
för våren och sommaren har nyligen utgivits från vår firma. Den talar om för Eder var Ni på ett bekvämt sätt kan förskaffa Eder en mångfald präktiga varor till verkligt billiga priser och den torde därigenom bliva en mycket välkommen vän i Edert hem. Ni bör därför genast skynda Eder rekvirera denna vår katalog. Den erhålles gratis under korsband mot endast portolösen.
Åhlén & Holm, Stockholm.

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Tidning.	**Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta Posten.	**Malmö:** Skånska Aftonbladet.
Borlänge: Borlänge Tidning.	**Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
Borås: Borås Tidning.	**Mora:** Mora Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	**Norrköping:** Norrköpings Tidningar.
Engelholm: Engelholms Tidning.	**Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	**Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
Falun: Falu-Kuriren.	**Oskarshamn:** Oscarshamns-Posten.
Gefle: Gefle-Posten.	**Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonsblad.
Halmstad: Hallandsposten.	**Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	**Säter:** Säters Tidning.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad.	**Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
Härnösand: Hernösands-Posten.	**Uddevalla:** Bohusläningen.
Höganäs: Höganäs Tidning.	**Uppsala:** Tidningen Upsata.
Jönköping: Smålands Allehanda.	**Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
Kalmar: Barometern.	**Visby:** Gotlänningen.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	**Västerås:** Vestmanlands Läns Tidning.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	**Växiö:** Smålands-Posten.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	**Ystad:** Södra Skåne.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.	**Örebro:** Örebro Dagblad.
Landskrona: Landskrona-Posten.	**Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
Linköping: Östgöten.	**Östersund:** Jämtlands-Posten.
Ludvika: Ludvika Tidning.	**Östhammar:** Östhammars Tidning.

BREVLÅDA

EXP. BREVLÅDA.

»Framåtsträvande». Annonsen kostar kr. 5,60 pr gång. Likvid i postanvisning.

RED. BREVLÅDA.

Den grevliga insändarinnan m. fl. meddelas härmed att någon »bluff» ingalunda föreligger. Manuskriptet i fråga erbjöds oss anonymt, och som vi givetvis ej hinna med att läsa allt som utkommer i bokform, har det påpekade förhållandet undgått oss. Vi tacka emellertid för upplysningen.

LEDIGA PLATSER

HUSHALLSFRÖKEN, äldre eller yngre, van vid lanthushåll, väl kunnig i bakning och enklare matlagning, erhåller anställning 1 maj i liten familj å herrgård i Sörmland. Hjälp med alla grovsysslor. Svar med betygsavskrifter och fotografi till »Liten familj», Vallins Bokhandel, Flen f. v. b.

EN BÄTTRE, ENKEL FLICKA, kunnig i matlagning o. sömnad, samt villig att utföra en ensamjungfrus göromål, ej grovsysslor, erh. plats 15 apr. i läkarefam. (3 pers. hush.). Svar med betyg och lönepret. till »M. K.», Fack 5, Markaryd.

HUSFÖRESTÅNDARINNA ej över 40 år med god skolbildning, kompetent att med ordning och sparsamhet förestå ett bättre hem där tjänare finnes, erhåller plats hos medelålders disponent, som är änkling. Svar med foto (gärna amatör) och uppgift om ålder m. m. till »Skog och Sjö», Svenska Telegrambyrån, Norrköping. Svar utan foto beaktas ej.

EN ENKEL, bättre flicka, kunnig i matlagning och inomhus förefallande göromål erhåller god plats den 28 april i 3 pers. hushåll. Alla bekvämligheter finnas. Eget rum och god lön utlovas. Svar till »Pålitlig», p. r. Trelleborg.

BÄTTRE ENKEL FLICKA, villig att deltaga i alla i ett hem förekommande göromål får god plats i 4 pers. hushåll. Lön 40 kr., fri resa. Svar till »15 April», Stockholm 5.

UNG, ANSPRÅKSLÖS, bättre flicka, kompetent att föreståhushållet hos ogift lantbrukare kan erhålla god plats 1 maj eller juni i år. Svar med betyg, löneanspråk och foto torde sändas till »Ekeliden», Eringsboda.

FRAMTIDSPLATS. Hos ett åldrigt par på landet som mistat sitt enda stöd och glädje, kan nu en redbar god och glad kvinna helst troende, utan synnerlig anspråk på lön, erhålla ett gott hem och bliva upptagen som familjemedlem för att vara till nöje hjälp och sällskap. Kunnig i enklare matlagning och husbehovssömnad, gärna något musikalisk. Svar om ålder och hälst foto till »f. d. Förvaltare», Bolstanäs, Rotebro.

BARNSKÖTERSKA eller barnfröken sökes för 4 barn 6 år—9 mån. Bör vara erfaren och ha god hand med barn samt fullt pålitlig. Svar med rek., lönepret. och foto till »Pålitlig», Hessleholm.

TVÅ ENKLA, BÄTTRE FLICKOR, pålitliga och ordentliga, av vilka den ena vill sköta matlagningen och den andra städningen samt äro villiga följa med till egendom på landet under sommaren, erhålla förmånliga platser 15 april eller 1 maj. Svar med rek., löneanspråk och foto till Bankdirektör Wiman, Visby.

FRISK OCH PÅLITLIG bättre flicka, helst lantbrukaredotter, som är villig hjälpa till med skötseln av två barn jämte inomhus förekommande göromål erhåller plats mot fritt vivre i Jämtland. Jungfru finnes. Eget rum. Svar till »1 maj», Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLSFRÖKEN Hushållerska eller kokerska, fullt hemmastadd i såväl enklare som finare matlagning, konserveringar m. m. sökes till 2 personers hushåll 15 april el. senare. Bor på sommarnöje i närheten av Stockholm. Svar märkt »Goda muntliga rekommendationer», Iduns exp.

KOKERSKA eller bättre anspråkslös flicka som på egen hand kan laga god vardagsmat, baka o. sylta får plats senast 1 maj. Alla bekvämligheter i vår bostad finnes. Eget rum. Vistelse vid västkusten under sommaren. Husa o. barnsköterska finnes. Svar, åtföljt av betyg, foto samt lönepret. torde sändas till »Disponentfamilj», Göta Station.

BILDAD FLICKA sökes nu genast till större herrgård för att såsom familjemedlem under kortare tid biträda husets dotter med bokföring. Önskligt vore, ehuru ej nödvändigt att sökanden kunde giva lättare friskmassage. Svar med nödiga upplysningar samt pretentioner till »Bokföring», Box 44, Södertelje.

Enkel, pålitlig

och ordentlig bättre flicka, som vill åtaga sig en husas sysslor och vara frun behjälplig med barnen, 10, 9 4 år, erhåller bra plats 1 maj i god familj. Bekvämt. Kamrat. Nära järnvägsstation och stad. Ej familjemedlem. Lön 25. Svar med rek. eller betygsavskr. till »Privatvilla», Mariefred, p. r.

Studenter

erhålla anställning som elever på apotek. Avlöning genast. Upplysn. om framtidsutsikter, avlöning m. m. genom Apotekarnes Platsbyrå, Stockholm 8.

BARNFRÖKEN frisk, fullt pålitlig och välrekommenderad får utmärkt plats i Norge efter Påsk. Bör vara kunnig i söm och hälst något erfaren i sjukvård. Hög lön till kvalificerad person. Svar med referenser torde snarast insändas till Fru Lövenskiold Overud Kongsvinger, Norge.

Platsen som

föreståndarinna

för sinnessjukavdelningen vid länslasarettet i Uddevalla — 24 patienter — är till ansökan ledig. Kompetent är i hospitalsvård utbildad sjuksköterska. Löneförmåner: kont. lön 750 kr., allt fritt, en mån. semester med 45 kr. semesterlön.; under år 1919 utgår kristidstillägg med 33 1/3 %. Platsen tillträdes snarast möjligt. Ansökn. jämte betygsavskr. och foto insändes till Lasarettsläkaren före den 19 april.

Uddevalla den 4 april 1919.

DIREKTIONEN

Bildad, trevlig flicka.

barnkär och med gott humör, kunnig i matlagning, bakning, konservering och för övrigt i vad som hör till ett hems skötande, erhåller genast plats i liten ingenjörsfamilj, bosatt i stationssamhälle på Skånes sydkust (badort), att tillsammans med husmodern sköta hemmet. Hjälp till grovsysslor, event. yngre jungfru. Sykunnig har företräde. Familjemedlem. Svar m. betygsavskr., rek., löneanspråk o. foto till »Husmors sällskap», Iduns exp.

Ung, hurtig, undervisningsvan

lärarinna

önskas för läsåret 1919—20 till herrgård i Skåne att undervisa två flickor i I o. II klassens kurs och en gosse nybörjare. Bör även vara villig något hjälpa till i hemmet. Betyg, lönepretentioner torde sändas till Friherrinnan Wrede, Kastberga.

För enkel, bildad flicka,

kunnig i matlagning och övriga inom ett hem förekommande göromål och som vill åtaga sig en ensamjungfrus sysslor, finnes plats ledig 1 maj i 2 pers. hushåll i Bergslagen; äldre herre med dotter, den senare på grund av kontorsgöromål borta från hemmet större delen av dagen. Svar med betygsavskr. och lönepret. mottagas under adr. Oscarshall, Kopparberg.

Ung, bättre flicka,

kunnig i husliga göromål får bra plats som hushållsfröken hos 3 pers. nu genast. Svar till »Liten familj», Iduns exp., Stockholm.

Frisk, anspråkslös flicka,

kunnig i matlagning, bakning och handarbete, erhåller plats den 24 april i 3 pers. hushåll, att tillsammans med husmoder sköta hemmet. Foto, ålder och lön, märkt »Köpmansfamilj», under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bättre flicka,

kunnig i god vardagsmatlagning o. bakning, villig att utföra jungfrus sysslor i 3 pers. hush. i villasamhälle nära Stockholm, får god plats 1 maj. Extra hjälp vid rengöring o. tvätt. Eget rum. Familjemedlem. Barnsköterska finnes. Svar till »God plats — 1 maj», Iduns exp. f. v. b.

Ordentlig flicka,

kunnig i matlagning och sysslor som förekomma i ett hushåll på 2 pers., i stad, får god plats den 24 april. Svar till »Villa Eka», Wäxiö.

Trädgårdskunnig dam,

villig att med hjälp av trädgårdsdräng sköta grönsaksodling i villastad erhåller anställning. Svar till »K. B.», p. r. Norrköping I.

Bildad flicka,

glad och ordentlig, intresserad av och van vid barn samt helst musikalisk, får plats 1 maj i läkarfamilj i Helsingland för att hava tillsyn om två gossar i 7—10 års-åldern samt sköta inomhus förekommande göromål. Inga grovsysslor. Familjemedlem. Sökande torde snarast möjligt insända betygsavskrifter, fotografi samt uppgift å löneanspråk till Doktor E. Fries, Alfta.

Barnfröken.

Plats finnes å gård i Halland den 1 maj för en anspråkslös, präktig flicka, ej under 22 år. Sökanden skall på egen hand kunna sköta 2—4-åring. Fordringar! Verkligt barnkär och ordentlig. Sykunnig företräde samt villig deltaga i lättare husliga sysslor. Svar med betyg, rek., lönepret. och foto under sign. »Barnavän», p. r. Heberg.

Bildad, ung flicka,

något kunnig i sömnad, önskas till herrgård i Värmland instundande 1 maj, som hjälp att sköta en 14 mån. flicka samt deltaga i övriga inomhus förefallande göromål. Svar till: »Snäll och villig familjemedlem», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Lärarinna

sökes att undervisa 13-årig flicka för inträde höstterminen 3 kl. samskola. Betyg, löneanspråk, foto till »Energisk», Kungsör.

Skolkökslärarinna

eller blivande sådan med god förmåga att undervisa får från 16 april 2 månaders anställning. Svar till »April 1919», Iduns exp.

Sjuksköterskeplats

till ansökan ledig inom Rödöns socken i Jämtland. Fast lön 800 kr. samt fri bostad och vedbrand. Bostad vid Kyrkbygden. Sökande bör äga fullständig utbildning för epidemivård. Ansökningshandlingar insändas före 10 maj innevarande år till Kom.-nämndens ordf. under adress Rödön.

Examinerad sjuksköterska

erhåller plats som 1:sta sköterska (avdelningssköterska) vid Växiö Hospital. Vana vid sinnessjukvård önskvärd, dock ej nödvändig, enär sökande, som förut ej varit i sinnessjukvård, kan under första året erhålla platsen som vikarie och därefter anställas såsom ordinarie sköterska. Platsen skall tillträdas den 1 nästkommande juni. Vidare upplysningar lämnas av Överläkaren, Hospitalet, Växjö.

Föreståndarinne-befattningen

vid Utackorderingsbyråns Barnhem, Flemminggatan 22, är till ansökan ledig. Avlöningsförmånerna äro: 900 kronor pr år jämte fem ålderstillägg efter resp. 3, 6, 9, 12 och 15 år med 120 kronor för varje gång jämte kost och bostad. Härtill kommer dyrtidstillägg, som för innevarande års andra kvartal utgår med 295 kronor 50 öre. Sökanden bör vara examinerad sjuksköterska med husmoderskompetens och kunskap i barnavård. Ansökning åtföljd av präst- och läkarebetyg skall inlämnas å Utackorderingsbyråns exp., Flemminggatan 22 före 25 april 1919.

Expeditionstid 11—3.

En examinerad, sykunnig

barnsköterska erhåller plats i Stockholm efter den 15 maj 1919 att sköta ett nyfött barn. Svar med referenser, fotografi och lönevillkor till »15 maj 19», Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg, Sthlm.

Barnfröken,

elementarbildad, van vid handarbete och helst något sömnad önskas för 3 barn i ålder 11—10—7 år nu genast. Ålder ej under 20 år. Den som förut innehaft liknande plats har företräde. Familjemedlem. Svar med lönepret. till »God familj», Arlagatan 5, Borås.

Vid Västerbottens läns sinnesslöanstalt i Umeå äro

tvenne lärarinneplatser

till ansökan lediga att tillträdas den 1 september 1919. För teoretiska lärarinnan är begynnelselönen 700 kr. (för event vikariat 550 kr.) med trenne ålderstillägg å 200 kr. efter resp. 5, 10 o. 15 år, fritt vivre samt pensionsrätt. Krigstidstillägg 33 1/3 %. För handarbetslärarinnan är begynnelselönen 600 kr. med samma förmåner som ovan.

Ansökningar, åtföljda av präst-, examens- o. tjänstgöringsbetyg, böra ställda till styrelsen, insändas till föreståndarinnan före den 1 maj 1919.

Styrelsen.

HUSMODER.

Nyinrättade husmoders-befattningen å Sjukhuset Långbro, Älvsjö, är till ansökan ledig och torde ansökningar åtföljda av tjänstgöringsbetyg samt åldersintyg insändas före d. 20 april 1919 till sjukhusstyrelsen. Ålder ej över 30 år.

Husmoder åligger att övervaka ordning och snygghet i vissa av sjukhusets lokaler, tillsyn över betjäningens matsalar, handhavande av inventarier, utredningspersedlar och förråder. Rekrytering av städerskepersonalen.

Husmodern deltager ej i sjukvården, men sköterskeutbildning önskvärd. Löneförmåner: Kontant 660 kr. per år jämte bostad, kost och tvätt, 5 ålderstillägg å 120 kr. utgående efter 3, 6, 9, 12 och 15 års tjänstgöring. Dessutom utgår för närvarande dyrtidshjälp beräknad under första halvåret 1919 till 85 kr. per månad.

Person sökes

till 1 maj, som kunnig i matlagning, bakning och konservering är villig att med ansvar, ofta under husmors frånvaro stå för kök och hushåll för två personer i villa inom Uppsala. Lön efter rekommendation och kunskaper. Svar till »Uppsalavilla» Uppsala, poste restante.

Hushållerska och husmoder

vid lantmannaskola,

erfaren och med flerårig praktik önskas. God lön för lämplig sökande, som på eget ansvar kan åtaga sig skötsel av hushållet och anskaffa nödig tjänstepersonal. Svar till »Husmor» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATSSÖKANDE

UNG ÄNKA önskar en lätt hushållerskeplats där en 2 års gosse får medfölja. Svar till »26 år», p. r. Väsby.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna önskar under sommarferierna läsa med ett ell. flera barn o. om så önskas hjälpa till med enklare görom. Sv. t. »Skånska 24 år», Iduns exp. f. v. b.

SJUKVÅRDSKUNNIG, något musikalisk flicka önskar plats som sällskap och hjälp. Deltar gärna i husliga sysslor. Bästa betyg och ref. Svar till »Skånska» p. r. Malmö 7.

2 BÄTTRE FLICKOR önska plats på herrgård eller större lantegendom under sommarmånaderna för att deltaga i förekommande göromål. Lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem», Uppsala p. r.

KINDERGARTENUTBILDAD FLICKA med 8-klassigt läroverk o. 1 1/2 års praktik som kindergartenlärarinna önskar plats i familj såsom barnfröken, event. läsa förber. kurser. Musikalisk och sy- och handarbetskunnig. Svar till »K.—G. 23 år», Iduns exp.

UNG BÄTTRE FLICKA söker plats som husmors hjälp på herrgård eller i lanthem till 1 maj. Tacksam för svar snarast till »Familjemedlem», Skottes Annonskontor, Odengatan 63, Stockholm.

FÖRLOVAD FLICKA, av god familj önskar plats i prästgård eller hos annan bättre familj, helst i mellersta Sverge, att som familjemedlem mot fritt vivre deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål, för att grundligt lära hushåll och hemmets skötande. Svar till »Arbetsglad Maj 1919», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA önskar plats i skola, affär eller hem, gärna på landet. Svar till »Slöjdlärarinna», Kiosken, Vasaplatsen, Göteborg.

BÄTTRE ANSPRÅKSLÖS FLICKA, ålder 17—18 år önskar plats omkring den 1:sta maj, helst hos ensam dam, eller liten familj som hjälp och sällskap. Villig hjälpa till med alla i ett bättre hem förekommande göromål. Eget rum önskas. Svar till »Familjemedlem», P. R, Borås.

RUTINERAD FÖRESTÅNDARINNA önskar plats till inrättning, eller som lärarinna eller föreståndarinna för skolkök, husmor till sjukhus el. dyl. God utbildning Fina bet Svar till »Bildad flicka», Iduns exp. f. v. b.

PÅ HERRGÅRD önskar ung bildad flicka lämplig plats (ej jungfrusysslor) Villig medfölja på resor. Svar till »Vänligt bemötande» Iduns exp.

UNG, FÖRLOVAD FLICKA, önskar plats i gott hem, under 3 månaders tid fr. o. m. 1 juli eller 1 augusti, att lära allt inom ett hem förekommande göromål. Fritt vivre. Svar till »Familjemedlem, 20 år, Landskrona p. r.

BILDAD FLICKA, önskar i slutet av maj, som barn- eller husfröken komma i gott hem. Är exam. barnsköterska, kunnig i sjukv. o. allt i ett hem förek. görom. Bästa rek. Svar till »Ej i Göteborg», Iduns exp.

SEMINARIST, som genomgått 3 klasser i ett folkskollärarinneseminarium söker lämplig plats för sommaren. Svar till »20 år, Skåne», Iduns exp. f. v. b.

Söker Ni plats

på något av den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövat och av tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat använt förfaringssätt är att annonsera i IDUN. Insänd Eder annons till Iduns Annonskontor, Sthlm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

"BAKAHEMMA"

Äkta jästpulver

Absolut bäst.

A.-B. Schött & Son, Sthlm.

TVÅ UNGA SMÅSKOLLÄRARINNOR önska under sommarfer. plats i fam. el. dyl. Svar till var för sig »Greta» och »Ruth», Iduns exp. f. v. b.

På herrgård

eller större lantegendom, helst i Södermanland eller Östergötland, önska 1 eller 2 betalande hushållselever plats under tiden 15 juni—15 aug. Svar inom 8 dagar till »H. H», Iduns exp. f. v. b.

Enkel, bättre flicka

önskar plats som barnfröken eller som hjälp och sällskap. Tacksam för svar till »Pålitlig och barnkär familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

Ung, förlovad flicka

önskar å herrgård under husmoders ledning lära ett lanthushålls skötande. Familjemedlem. Svar till »Ersättningsvillig reel behandling, Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

18 års flicka

med realskoleexamen önskar plats att tillse barn el. som hjälp o. sällskap i familj. Svar till »Småländska», Hvetlanda Tidnings exp., Hvetlanda.

Sommaren.

Med. bild. flicka med flerårig vana att förestå bättre hem önskar plats över sommaren, ev. längre, att under husm. bortovara övervaka hemmet. Sykunnig, barnkär. Utm. rek. Svar till »Fullt pålitlig». Iduns exp. f. v. b.

Sjuksköterska

önskar medfölja till utlandet. Svar till »1919», Göteborg 6, p. r.

Som elever

önska två systrar (lantbrukaredöttrar) plats i familj, att under god ledning lära sig ett bättre hems skötande. Vill anses som familjemedlem. Är förut vana vid husliga göromål. Svar märkt »Systrar», Iduns exp. f. v. b.

Utrikesvistelse.

Bildad dam önskar plats att medfölja till utlandet som hjälp och sällskap. Svar till »29 år», Iduns exp.

19-årig Gotländska,

som genomgått husmoderskola samt skolkökskurser, är kunnig i bakning och husliga göromål önskar för vidare praktik och för att lära en värdinnas plikter komma i bildad och trevlig familj helst på större egendom. Svar till »Gotländska», Gotlands Allehandas annonskontor Visby.

INACKORDERINGAR

KONFIRMANDER mottagas 5 juli—11 aug. Kamrater finnas. Tillfälle till bad. Goda ref. Kyrkoherde Axberg, Normlösa. Rt. 15.

INACKORDERING kan erhållas i naturskön trakt, i Småland. Svar till Johanneshus Gård, Hvittaryd.

Var i Stockholm

eller dess närhet finnes förstklassig pension, som mottager vuxen flicka dels för att lära hushåll, dels för vidare utbildning i språk (franska och engelska). Svar till Konsul R. C. J. Öberg, Hälsingborg.

Junge deutsche Dame,

aus bester Familie wünscht in Schwedische Familie Aufnahme. War 1 1/2 Jahre in Schweden, sehr musikalisch, zeichnen u., handarbeiten talentiert; von heiteren verträglichen Charakter. Am liebsten wo Haustochter oder halberwochsene Kinder. Schwedische und deutsche Referenzen auf Wunsch. Offerte an Frid. Winter, Gut Zwuschen, Post Schweinitz. Elster Deutschland.

Ung flicka

önskar inackordering i sommar på trevligt landställe. Hos bildad vänlig familj där tillfälle gives att få undervisning i målning på porslin och siden. Svar till »Musikalisk», Åmål p. r.

Konfirmander

(flickor) mottagas inst. sommar i Västerlösa prästg. 58 min. jernv. från Linköping. Närmare gm. kyrkoh. R. Janzon, Västerlösa. Rikst.

Torekov.

God inackordering kan erhållas under sommaren. Pris kr. 5:50 pr dag. Fru Forsberg, Kungsgatan 18, Malmö.

Privat-konfirmander

mottagas i början av juni i Rångedala prestgård.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Stureg. 72, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling av stödje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstiut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnaktik, Massage och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. *Major J. G. Thulin, LUND.*

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik
Begär prospekt!
Stockholm. Holländaregatan 3.

Med. D:r E. Kleens
ettåriga kurs i massage och sjukgymnastik för Damer och Herrar börjar den 1 oktober kl. 10 f. m. Mästersamuelsgåtan n:r 37, 2 tr. Obs. Prospekt begäres (tydligt namn och adress!) och anmälningar mottagas städse under adress Engelbrektsgatan n:r 43 B, Stockholm.

GÖTEBORGS GYMNASTISKA INSTITUT
Förmånligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Fullständigaste ensk. handelsläroverk
Framstående lärarekrafter.
Studierektor: **ANDREAS CARLBERG** Fil. kand. Diplom. fr. Handelshögskolan i Stockholm.
Föreståndare: **ERIK BÖRNER** Dir. Avgångsex. fr. Göteborgs Handelsinstitut.
Inspektor: **OTTO NORDENSKIÖLD** Fil. d:r Prof. vid Göteborgs Högskola.
Begär illustrerat prospekt.

Underlivslidande

och dylikt undgås bäst genom bruk av livmoderspruta. Pris 15, 19. 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpligaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspeglar 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Fräkencrème Ica
Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 4.50 + porto. Förs. diskret. Franska Parfymmagasinet, Hofleverant. 21 Drottningg., Sthlm.

Gynna Iduns Annonsörer!

Livmoder-sprutan

»Superior», bästa o. säkraste medel för undvikande av underlivssjukdomar m. m. Pris Kr. 12, 16, 20, 25 o. 30 pr st. Sköljpulver Kr. 3:50. Illustr. katalog gratis. Billigaste priser.
MAGASIN SPECIAL, avd. N., Vesterlånggatan 66 Stockholm.

Idun utgives denna vecka i A och B.

Strengnäs Husmodersskola.
Sommarkurs 3 juni—12 augusti. Hösttermin 18 aug.—15 dec. Prospekt med referenser genom Fru M. Braune, Strengnäs.

Elfkullens Husmodersskola,
Jemshögsby, börjar sin sommarkurs 15 maj. Undervisning i finare och enklare matlagning, konservering, bakning m. m. jämte linne- och konstsöm, knyppling, växtfärgning och vävnader. Prospekt mot porto.
Selma Gustafsson. Föreståndarinna.

Småbruksbemmet Håkanstorp
mottager flickor mellan 13 och 15 år i behov av sedlig fostran under kärleksfull och fast ledning. Undervisning i ett lanthems olika sysslor av utbildade lärarinnor. Vistelsen 3-årig. Avgift 540 kr. pr år. Närm. upplysn. gen. doktorin. Wretlind, Karlbergsv. 24, Sthlm. Sthlms-tel. 26628.

FLÄTOR förfärdigas af Edert afkammade hår, för endast 7 kr. pr st.
Förstklassigt arbete garanteras.
A. Johansson, Bonäs, Mora.

Crême Ideale
förlänar ansiktshuden ungdomlig charme gör huden mjuk och smidig samt röda händer vita. 3.50

Stockholms Nya Gymnastik-Institut
S:t Eriksgatan 32. 1-årig kurs. Begär prospekt!

Ung flicka,
som önskar genomgå hushållskurs under kommande sommar, söker anvisning å sådan i landsorten och helst i västra Sverge. Svar med referenser o. dyl. emotses tacksamt under märke »110», Iduns exp. f. v. b.

KAN NÅGON av Iduns läsare upplysa om var man kan få utbilda sig för erhållande av plats som assisterande sköterska på läkaremottagning. Svar till »Hospitalssköterska», Iduns exp.

OMBUD
antagas på alla platser där vi förut ej äro tillräckligt väl representerade, för försäljning av tyger och kläder alla slag i mycket stort och rikhaltigt sortiment. Vår
Tygprovkollektion
upptar tusentals tygprover av alla de många olika artiklar, kvalitéer och mönster som finns. Vår
Illustrerade katalog
upptar bland mycket andra kortvaror, över 1000 olika klädesplagg av alla sorter för Herrar, Damer och Barn.
OBS.! Nedsatta billiga priser.
God förtjänst garanteras.
SYFABRIKEN,
adr. Älvsered.

Mellersta Sveriges Uppstoppningsateljé,
Konstnärliga arbeten. **KÖPING.** *Normala priser.*

FÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET NORNAN

Olycksfall- och sjuk-
Skadeständs-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.
Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

SJU dagar i veckan läses en annons i **IDUN**

Prova RÖDLUVANS 1:a LINGONSYLT och döm sedan! Absolut ren och oförfalskad vara! Tillhandahålles i lämpligaste emballage! Finnes ej sylten hos Eder specerist så infordra offert direkt från generalagenterna.
Frihamnens Importkompani, Malmö.
Telegramadr. Frikompani.
Rt. 31 61—31 81.

Kvartals-prenumeranter!
Glöm
ej
att förnya
prenumerationen
på
IDUN!

Svenska Kurortföreningen

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm, Kneippb. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor Astley Levin, Sthlm.

Borgholm Ostk. Pärla! Alla nutida bad o. utrustn. Bill. avg. Prosp. o. upplysn. gm Kamrerarekont.

Båstads Havsbad o. kuranstalt. 1/6—1/9. Milt jämnt klimat, härl. läg., en av Västkustens naturskön. badorter. Läkare: D:r Axel Hellstenius, Stockholm. Sjukgymnast T. Holmberg.

Djursätra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Väl serv. bad. Hetluft. Elektr. ljusb. Omsorgsfull massagebeh. Billigt. Läk. Hjalmar Anderson, Uppsala.

Fjällnäs Sverges högst belägna luftkurort, c:a 800 mtr ö. h. I björkskogsbältet. Härlig fjällnatur, gott bord, c:a 60 rum. Juni—Aug. Läk. H. Laurell.

Furusund Havs- o. Gyttjebad i Sthlms skärg. Läk.: D:r Emil Zander, Sthlm. (Spec.: Hjärtsjukdomar.)

Götarp pr Gnosjö, Smål. Högt läge i skogr. trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Rikst. Mass. Läk.

Helsjöns Kuranstalt, Horred, Västergötl. Reum., gikt, nerv- o. hjärtsjukd. Spec.: gyttjem.-bad. Lämpl. rekreationsort. Barrskog. Gott bord. 28/5—8/9. Läk.

Hjo Badanst. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vättern. Utm. bad. Nytt strandb. 1:a kl. bost. God mat. Läk.: D:r E. Tengstrand, Sthlm. För gymn. och mass. D:r Hj. Ekberg, Sthlm.

Johannisdal v. Köping. Järnkälla m. hög radioaktivitet, vars vatten anv. även till alla bad. Läkare: G. Ericsson, Köping.

Källvik 8/6—21/8 v. Västervik i skogrik skärgård. Hälsobrunn o. bad mot Rheumat., Gikt, Nervsjukd. m. m. Läk.: W. Bergvall, Kneippbaden.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl., skogr. trakt. Stark järnk. Alla brukl. badf. Radium-institut. Egen mathålln. o. diet-bord. Öppnas 3 juni. Läk.: D:r Sigge Wikander, Sthlm.

Loka 5/6—16/8. Rheumat.. Hjärtfel, Neurasth. Berömda gyttjebad. Radiuminhal. Överl. Th. Hedborg, Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn och badanstalt. Högt o. torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare: E. Pontén, Göteborg.

Lysekil Havsbad, klimatisk kur- och rekreationsort, fullst. brunns- och badkur, sjukgymn. o. massage. Mod. anläggn. o. goda bostäder. Nya bergsprom. Läkare: Hjalmar Fries, Sthlm.

Malen, Båstad. Fullst. kurort. Varm- o. havsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik. Lekledarinna. Läk.: Professor Kj. O. af Klercker, Lund.

Marstrand Havskuranstalt med utm. bad, spec. gyttje- o. tvålmassageb., goda kommunik., billiga levnadsomk. Prospekt gen. badkontoret. Läk.: D:r Ivar Lagerberg, Marstrand.

Medevi Skogssanat. Berömda järnk. med radioaktiv utströn. Utm. gyttje- o. halvbad. Sol- o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.

Mösseberg Vattenkur. o. sanatorium. 1100 f. ö. h. Öppet hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols. el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. högfrekvensavd. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.

Norrtelje 16/6—24/8. Berömda gyttje-massageb. spec. för led- o. muskelreum. Kolsyre- o. tallbarrsb. Vacker natur. Vattenl. Rum o. mat för badg. 7 à 8.50 pr dygn. Läk.: C. Pontén.

Nybro 29 km. fr. Kalmar. Präktig barrskog. Alla moderna badf. Starka järnk. Radiuminst. Billigt. Gott bord. Läk.: Med. D:r G. Lundahl, Sthlm.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6—1/7, II term. 5/7—2/8. Postadress Porla. Läk.: D:r H. Nauckhoff, Linnég. 12, Stockholm. Riks & Allm.

Ramlösa brunn Säs. 25/5—1/9. Alkalisk o. järnkälla. Spec.: Socker, gikt, njurl. Nauheimerbad. Röntgenunders. Läk.: Prof. K. Petrén, Doc. M. D:r M. Ljungdahl, Lund.

Ronneby Brunn. Järnkällor. Bad. Rekreation. Fullst. Dietkurer för socker-, tarm- o. njursjukd. m. m. Läk.: D:r Thorling, Uppsala, D:r Rietz och D:r Falk.

Ryd Badanst. m. radioakt. järnk. Elektr. ljusbad, Massagebad, Kneippbad. Skog o. sjö. Billigt. Läk.: Bertel Möller, Sthlm.

Skagersbrunn vid Svartå. Vatten- och luftkurort. Järnkällor. Radiuminst. Läk.: Joh. O. A. Bergqvist.

Strömstad Havskuranst. Berömda gyttjebad. Säsong 10 juni—31 aug. Läk.: A. Berghel, Sthlm.

Sätra Brunn. 1,4 mil fr. Sala. Daglig vursttrafik, på best. droska och automobil. Gyttjeb., gymnastik, mass., särskild matordn. för magsjuka. Öpp. 13/6—14/8. Läk.: Prof. Friberger, Uppsala.

Söderköping Brunn och bad. Nytt 1-klass badhus. Nauheimerb., Elektr. ljusbad. Sjukgymn. mass. och hetluftsbeh. Utm. skogsprom. Gott billigt bord. Läk.: R. Almberg, Sthlm.

Södertälje Badinr. öppen året om. Tvålmassage- o. varma bad, kallvattenkur, elektr. ljusbad.

Tranås Vattenkuranst. öppen året om. Varm- o. kallv.-beh. Luftbad, Röntgen, Höhensonne, Dietkur. Moderata priser. Läk.: H. Tham, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Varm- och saltsjöbad. Två läkare.

Tulseboda Brunns- och kurort. Kyrkhult, Blekinge. 2 juni—31 aug. Natursk. läge i högt ligg. skogstrakt. Utm. bad. Apotek. Billiga levnadsomkostn.

Tyringe Bad o. Sanatorium. Fysikaldietisk kurort. Elektr. glöd- o. bågljusbad. Högsolsbad. Teslastr., syrgasbad m. fl. Gott bord. God luft. Läk.: D:r O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium och badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. ö. hav. Alla brukl. bad o. fysikal. behandl.-met. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg Havsbad o. gyttjebadanstalt. Bästa havsbad, spec. gyttjebad. Elektr. ljusbad. Moderata avgifter o. levnadsomkostnader. Läkare: D:r Olof Sandberg, Sthlm, Birgerjarlsgat. 19.

Wermlands Eda Vattenkuranst. Järnkälla, Charlottenberg. 10/6—20/8. Högt läge. Skogsklim. Alla badf., spec. gyttje- o. kolsyrebeh. Läk.: J. Kinberg — v. Sneidern, Sthlm.

Öregrund Havsb.-anst. Härligt, friskt läge. Goda levnadsförh. Ångbåtskommunikationer. Gyttje- o. Nauheimerbad m. m. Läk.: D:r Halvar Åkerberg. Öregrund.

Östhammar Skydd. läge vid vik av Ålandshav. Många badf. Billigt. Läk.: Alfr. Ternell, Stockholm.

Medicinska förfrågningar besvaras av resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den av Sv. Kurortföreningen utgivna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm, samt genom Nordisk Resebureau: Stockholm, Operahuset; Göteborg, Palace Hotell; Malmö, Stortorget 13 A; Köpenhamn, Kristen Benikowgade 1.

OBS.! Önskligt är att kurgästerna medföra ***eget linne.***

Svenska Tryckeriaktiebolaget, Stockholm 1919.